

UMUDUN KADINLARI DERGİ KÜNYESİ

Sayfanın sol üst köşesinde üst bilgi olarak derginin logosu yer alıyor. İki bulut arasından doğan güneş görüntüsü. Bulutlar mavi, güneş sarı. Görüntünün üstünde yarım ay şeklinde dizilmiş Umudun kadınları yazısı. Altında düz biçimde dizilmiş “Yazılı, sesli aylık dergi” yazısı. Yazılar mor.

Umudun Kadınları Yazılı ve Sesli Aylık Dergi

Yıl 2, Sayı 22, Kasım 2023

Yayın Kurulu Üyeleri: Emine KAMÇI, Emine ORTAKAYA, Selvet BAYRAKTAR TOKAT, Sultan ÇAMUR KARATAŞ, Şule SEPİN İÇLİ.

Seslendirenler: Alaz ERDOST, Ayşenur DERSE, Ecem ZAFER, Elena Kaner, Filiz ARICIOLU, GamzeYILGIN, Gülnur Ayyıldızoğlu, Merve KOÇ, Müge TÜZÜN GERÇEK, Münevver ERTÜRK, Nazmiye COŞKUN, Zeynep KILIÇ.

Montaj: Ali CENGİZ, Yılmaz ARSLAN.

Düzeltenler: Ayşen DOĞRUER, Esra Ebru MAVİ, Sultan ÇAMUR KARATAŞ.

İletişim:

Web sitesi: www.umudunkadinlari.com

E-posta: umudunkadinlari@gmail.com

You tube Kanalı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.youtube.com/channel/UCemhgfNg5mivFwRrJPO9FZQ>

Twitter: [Umudun Kadınları Dergi@KadUmudun](https://twitter.com/KadUmudun)

<https://twitter.com/KadUmudun>

Instagram: [umudunkadinlari](#)

<https://instagram.com/umudunkadinlari?igshid=YmMyMTA2M2Y=>

Facebook hesabı: [Umudun Kadınları](#)

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100077440465949>

Facebook sayfası: [Umudun Kadınları Dergi](#)

https://www.facebook.com/Umudun-Kad%C4%B1nlar%C4%B1-Dergi-107662891830597/?ref=page_internal

Podcast: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/umudun-kadnlar>

Spotify: umudun kadınları

Spotify: <https://open.spotify.com/show/6AjV2k5J5oO1DgKV3AkuVM>

Apple:

WhatsApp: Şule Sepin İçli: [05323604831](https://wa.me/05323604831)

Sultan Çamur Karataş: [05065140294](https://wa.me/05065140294)

UMUDUN KADINLARINDA BU AY

HAZIRLAYAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

Sevgili izleyicilerimiz, biz kadınlar için anlamlı bir kazanım olan Cumhuriyetimizin yüzüncü yılını kutluyoruz. Bir On Kasım daha geçti. Haklarımızla ilgili ilerlemelerin olmasını umut ederken, gerilemeler karşısında mücadele ruhumuzu yitirmemeye çalışıyoruz. Başlayalım mı?

Turhan İçli, ‘Mustafa Kemal’in Gözüyle Kadın ve Engelli Sorunu’ yazısında, taradığı kaynaklar çerçevesinde, Mustafa Kemal’in ayrımcılık, kadın-erkek eşitliği ve engellilik konularına nasıl baktığını örnek konuşmalarla anlatıyor.

‘Kadının Güncesi’ köşemiz, kız çocuklarının eğitimine destek çalışmaları, kadın avukatların mücadelesi, eşit ücret hakkını elde edebilmek için greve gitme gibi haberlerle dopdolu. Selvet Bayraktar Tokat sizler için hazırladı.

İzmirli kadınlar anlatıla anlatıla bitmez ve biz de doyamayız bu olayları dinlemeye. Bir de İzmirli kadınların tarihini öğrenelim. ‘İzmir’de Kadın Olmak 2 -Tarihte İzmir ve Kadınlar.’ Filiz Gülmez yazdı.

‘Dengede Kalmak’ köşemizin konuğu, Ege Üniversitesi Kadın Sağlığı Bölümünden Özlem Demirel Bozkurt. Şule Sepin İçli, ‘Erişilebilir Maketlerle Kadın Sağlığı Eğitimi’ konusunda konuştu.

Menekşe Koçak bu kez tarih kitaplarında geçmeyen dedesinin anlattığı bir yaşanmış olayı anlatıyor ve sözü Gazze olaylarına bağlıyor, ‘Hacı Yunus’un Hikâyesi’ yazısında. Bu sayımızda birçok takipçimizden gelen tarihte önemli kazanımların elde edilmesinde mücadele veren kadın

örgütlerinin tanıtılması konusundaki önerileri dikkate aldık. Emine Ortakaya'nın hazırladığı 'Tarihte İz Bırakan Kadın Örgütleri' köşemizle sizleri buluşturuyoruz. Türk Kadınlar Birliği Derneğini temel alarak kadın mücadelesinin tarihçesinden bilgiler aktarıyor 'Türk Kadınlar Birliği' yazısında.

Eylem Yurtsever, aldatma ve dilencilik konularını örnekleyerek insanın yaşadığı çelişkileri anlatıyor 'Çıkar Çatışması' yazısında.

Bizler gibi bağımsız ve gönüllü gazete çıkaran bir grup kadınla tanıştık. Şule Sepin İçli, 'Kadından Haber Gazetesi'nden Özge Göncü ile konuştu.

Emine Kamçı, anılar yüklediği bir kilim parçasıyla mutluluğun gizemini arıyor, 'Onun Gizemi' yazısında.

Selvet Bayraktar Tokat'ın hazırladığı 'Bilim Dünyasında Bu Ay' köşemizin, telefonla haşır neşir olanlara, yalnızlıktan yakınanlara, sperm kalitesiyle ilgilenenlere haberleri var.

Yayla Boztaş, 'Sabahın Çağrıştırdıkları' yazısında, sokakta mendil satan, ayakkabı boyayan insanlarla ve açlıkla mücadele eden hayvanlarla empati kuruyor o bizi sokağa götüren anlatımıyla.

'Tarihin Kadın Yüzleri' köşemizde Emine Kamçı, izlediği bir videoda tanıştığı bir kadın heykeltıraşı anlatıyor, 'İlk Kadın Heykeltraşımız Sabiha Ziya' yazısında.

Ebru Bozcuk yine bir nostalji yapıyor ve bizi saatlere verdiğimiz farklı anlamlarla buluşturuyor. Bizi kendimize getiren saptamalar yapmayı da unutmuyor tabii 'Babamın Saatleri' yazısında.

Şeker Pancarı Pekmezini duyanlarınız var mı? 'Çoğalalım Çoğaltalım' köşemizde, Sultan Çamur Karataş, Sivas Karınca Kadın Kooperatifinden Leyla Susamış'ı konuk ediyor.

'Deneyimlediklerim' köşemizde Rahime Söylemez Çetin, bizlere karnabahar pişirmenin önemli püf noktalarından söz ediyor, 'Kış Mevsiminin Vazgeçilmezi Karnabahar' yazısında.

İki görme engelli kadın sanatçının yarattığı harikalar, Cumhuriyetin yüzüncü yıl kutlamalarında kadınların nasıl üretken olduklarıyla ilgili haberleri bulacağız Selvet Bayraktar Tokat'ın hazırladığı 'Sanatın Kadın Sesleri' köşemizde.

Emine Kamçı, 'Selvi Boylum Al Yazmalı' köşemizde, güzel, hüznü bir arkadaşlık ve aşk öyküsünü fesleğen çiçeğiyle renklendirerek anlatıyor 'Bir Top Fesleğen' öyküsünde.

Ümit Yaşar Oğuzcan'dan 'Ben Seni Sevdim mi' adlı bir şiir var 'Yüreğimizden Taşanlar' köşemizde.

Nil Karaibrahimgil, 'Durdurun Bombaları' diyerek, savaşın neden olduğu acıyı anlatırken barışa çağrı yapıyor 'Umut Şarkıları' köşemizde.

Biz de savaşımlardan, şiddetten çok rahatsızız. Savaşın, şiddetin durmasının yalnızca dileklerde kalmaması umuduyla.

MUSTAFA KEMAL'İN GÖZÜYLE KADIN VE ENGELLİ SORUNU

YAZAN: Turhan İÇLİ

turhan.icli@gmail.com

Büyük devrimci önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün kadın sorununa son derece duyarlı olduğunu, kadın erkek eşitliğine yürekten inandığını, nüfusunun %80'inin köylerde yaşadığı, tefeci-bezîrgân ilişkileri içerisinde zehirlenmiş ve tutuculaşmış Ortaçağ artığı bir ülkede seçme-seçilme dâhil eşit yurttaşlık hakkını Avrupa ülkelerinin pek çoğundan önce Anayasal bir hak olarak tanıdığını bilmeyenimiz yoktur. Ama bu tutum ve anlayışa ne zaman ve nasıl ulaştığını, felsefî arka planını nasıl doldurduğunu çok azımız biliriz. Hele hele engelli sorununa yaklaşımına ilişkin hemen hiçbir fikrimiz yoktur.

İşte bu yazımda ben, Mustafa Kemal'in, "Atatürk" olmadan çok önce kadın ve engelli sorununa nasıl yaklaştığını, "Karlsbad Hatıralarım" adlı günlüklerinden yola çıkarak kısaca sunmaya çalışacağım.

Mustafa Kemal, uzun savaş yılları boyunca böbrek rahatsızlığı çekmiş; cephe gerisinde bulunduğu dönemlerde tedavisi için çaba göstermiştir. Birinci Dünya Savaşı bitip henüz ulusal kurtuluş mücadelesinin başlamadığı 1918 yılının yaz aylarında, o zaman Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun bir kenti olan Karlsbad'daki tedavi merkezinde kalmıştır. Burada kaldığı dört hafta boyunca "Karlsbad'da Geçen Günlerim" başlığıyla günlük tutmuş; zaman zaman çeşitli konulara ilişkin görüşlerini, bir sohbet üslubu içerisinde kaleme almıştır. Atatürk'ün manevi kızı Afet İnan, tarih çalışmaları sırasında, 1931 yılında bu günlüklere Çankaya Köşkü'nün kütüphanesinde rastlamış; birkaç yıl sonra "Karlsbad Hatıralarım" adıyla bir kitap olarak yayınlamıştır. Bu günlüklerde, Mustafa Kemal'in görüştüğü bazı kişilerle yaptığı sohbetler çerçevesinde çeşitli konulara ilişkin görüşlerine de tanık oluyoruz. Örneğin, kadın sorununa ilişkin yaklaşımını ve bu yaklaşımın altında yatan felsefeyi, kadın haklarına ilişkin yasal düzenlemelerden yıllar önce oluşturduğunu, ancak yürürlüğe koymak için koşulların olgunlaşmasını beklediğini anlıyoruz. Nitekim Afet İnan bu günlükleri 1931 yılında hemen yayınlamayı önerdiğinde Atatürk buna izin vermemiş; bir süre beklemesini, daha sonra yayınlamasını istemiştir. Büyük bir olasılıkla bu konuda köklü devrimci reformlara girmeden önce gerici çevrelerce karşı bir kampanya açılmasına fırsat verilmemesini arzu etmiştir.

Mustafa Kemal Karlsbad'da pek çok arkadaşına rastlıyor, onlarla ve eşleriyle uzun sohbetler ediyor. Kadın sorununa ilişkin görüşlerini, arkadaşı Emin beyin eşiyle yapmış olduğu bir sohbetten

öğreniyoruz. Aslında uzun bir sohbet. Ama ben, okuyucuyu sıkmamak adına sadece bir bölümünü aktaracağım. Mustafa Kemal şöyle konuşuyor:

“Ahlak her toplumsal grubun anlayışına göre başka anlam, başka renk, başka amaç gösteriyor gibidir. Örneğin bizde namus ve dürüstlük pek büyük ve sıkı kayıtlara bağlıdır. Bir Avrupalı bu kayıtları tanımıyor. Onlar bizim gözümüzde tamamen ahlaksız; onların gözünde biz tamamen vahşi. Bundan böyle iki anlayıştan birini seçmek gerekiyor. Asıl doğal duruma dönüş; fakat daha süslü, daha insancıl erkek ve kadın. Tamamen özgür ve bağımsız erkek ve kadın hayatı hiçbir sınırlamaya bağlı olmayacak. Fakat insanlığın yaşaması, toplum mutluluğunun sağlanması, genel düzenin korunması için yasalar, kurallar olacak; bunlara uyulacak. (...)

Ciddi ve yorucu uğraşılardan sonra son yüzyılın ilerleme ve uygarlığının ışınlarıyla ve bilinciyle aydınlanmış bir erkek, işinden doğru eve gelip kapanmak suretiyle yarın için gereken zevk ve çalışma gücünü kazanabilir mi? Biraz hava, biraz müzik, biraz tiyatro... Kısaca bir hayat istemez mi? Bu doğal gereksinimler ve çağdaşlığı uygularken yanında karısı bulunmazsa bu eksikliği gidermesi gerekmeyecek mi? Çünkü bir erkek için kadın huzurundan, kadın sözünden, kadın arkadaşlığından yoksun bulunmak bir eksikliktir. Bu mutlaka sağlanır. Fakat evde erkeksiz kalacak kadın için erkek gereksinimi aynıdır. Ruhsal gereksinimdir ve önemli olan budur.

Kısaca sonuç: bu kadın konusunda cesur olalım. Kuruntuyu bırakalım. Açılsınlar; onların beyinlerini gerçek bilimler ve fenlerle süsleyelim. Namusu, fenni sağlıklı biçimde açıklayalım. Onur ve saygınlık sahibi olmalarına birinci derecede önem verelim. Sonra kişisel bağlantıya gelince huy ve ahlakımızı uygun ayarlayalım ve onunla evlilik koşullarını açık ve kesin olarak kararlaştıralım. Ona uyumda kusur edince gereğini yapalım. Kadın da böyle hareket etsin.”

Bu kısa alıntıdan Mustafa Kemal’in görüşlerine ilişkin şunu anlıyoruz: Ahlak görecedir. Biz, kadın-erkek eşitliğine dayanan çağdaş ve insancıl ahlakı benimsemeliyiz. Geçmişin ata-erkil ahlakından kurtulmalıyız. Kadın ve erkek her konuda mutlak olarak eşit olsun. Dürüst anlaşmalara bağlı olarak serbestçe evlensinler ve uyum sağlayamıyorlarsa serbestçe ayrılsınlar. Erkek için ne ön görüyorsak kadın için de aynısını ön görmeliyiz.

Burada dikkatimizi çeken Mustafa Kemal’in kadın-erkek ilişkilerine dair yaklaşımının hiçbir ayrımcılık içermeyen mutlak eşitliğe dayanmasıdır. O kadar ki, burada alıntılanmadığımız bir paragrafta erkeğin evlilik öncesi deneyimlere kadının da sahip olması gerektiğini, bu deneyimler sayesinde kişiliğinin ve dengelerinin oluşacağını, daha mutlu ve bilinçli evlilikler yapabileceğini söylemektedir. Bu çağına göre çok ileri ve feminist bir yaklaşımdır.

Mustafa Kemal’in bu görüşlere net olarak ne zaman ulaşmış olduğunu bilmiyoruz. Harp Okulunu bitirdikten kısa bir süre sonra İstanbul’da istibdada karşı sürdürülen mücadelelerden uzak tutmak amacıyla adeta sürgüne gönderilir gibi askeri ateşe olarak görevlendirildiği Sofya’da tanık

olduğu Avrupai yaşam tarzından, tiyatro, opera gibi çağdaş sanat etkinliklerinden etkilenmiş olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca o bir devrimcidir ve egemen olan her türlü anlayışı ve uygulamayı sorgulamakta; toplumun kurtuluşu için birtakım ilerici sonuçlar çıkarmaktadır.

Mustafa Kemal, 1915 yılında kazandığı Çanakkale Zaferinden sonra Suriye cephesine atanmış; orada tuttuğu günlüklerine maddeler halinde şu notları eklemiştir:

“1. Egemen ve güçlü analar yetiştirmek, 2. Kadınlara özgürce yaşama hakkı sağlamak, 3. Karşılıklı sevginin gereği olarak kadınlarla bir arada ortak yaşamak.”

Özetle büyük önder, 1930’lu yıllarda kadın devrimini gerçekleştirmeden yıllar önce bu konudaki görüşlerini netleştirmiş; bunları yaşama geçirmek için uygun koşulların oluşumunu beklemiştir.

Mustafa Kemal’in engellilik sorununa ilişkin tutum ve anlayışına gelince, bu konuda kadın sorununda olduğu gibi, açık-seçik sözlerine ve felsefi yaklaşımına rastlayamıyoruz. Görüşlerinin içeriğini çeşitli vesilelerle ortaya koyduğu tutum ve davranışlarından anlıyoruz.

Mustafa Kemal tedavi için gittiği Karlstad’da, zamanını değerlendirmek için Almanca öğrenmek istiyor. Bir öğretmenle anlaşmaya gereksinimi var. Önce yabancılara Almanca dersi veren bir kadınla tanıştırılıyor. Yaptığı görüşmede öğretim yöntemini beğenmediği bu kadın öğretmenle anlaşmayı ret ediyor. Önerilen ikinci kişi, Matmazel Hanişe adında İsviçreli kör bir kadın. Mustafa Kemal ilk görüşmesinde son derece bilgili ve donanımlı olan bu kadını çok beğeniyor. Onunla Fransızcasını geliştirmek için anlaşıyor ve üç hafta boyunca ders alıyor. Matmazel Hanişe ile aile, kadın ve savaş konularında uzun sohbetler yapıyor. Mustafa Kemal matmazel Hanişe ile ilk karşılaşmalarını ve kararını şöyle anlatıyor:

“Bir Fransız bayanının bir bayla birlikte geldiğini kapıcı haber verdi; salona aldurdım. Giyindikten sonra yanlarına çıktım. Bu kadın iki gün önce Almanca bayan öğretmenin tanıştırdığı İsviçreli bir âmâydı. Fransızca dersi veriyordu. Genç güzel bir kadın. Gözleri tatlı bir mavilikte, âmâ olduğu anlaşılmıyor. Bilgili. Alman, İngiliz, Fransızların düzeltme ve ilerlemeleri hakkında düşüncelerini anlattı. En sonunda kendisinden Fransızcaya yardımcı olmasını istedim. Haftalığı 100 krona uzlaştık. Yarın sabah saat 11.30’da bu bayanın evine gideceğim.

Beni bu bayandan ders almaya yönelten etken nedir? Okuyamaz, yazamaz, yazılarımı görüp düzeltemez. O halde bu nasıl bir öğretmen olabilir? Fakat bu bayan çok güzel bir aksanla ve Almanca konuşuyor.” Dikkatinizi çekeceği gibi, Mustafa Kemal, seçeceği öğretmenin kör olup olmadığına değil, bilgisine, donanımına ve ondan yararlanıp yararlanamayacağına bakıyor. Ayrımcılıktan hayli uzak bir yaklaşım.

Cumhuriyet ilan edildikten birkaç gün sonra Mustafa Kemal’in imzaladığı ilk uluslararası belge, Cenevre Çocuk Hakları Beyannamesi’dir. Bu beyanname beş maddeden ibaret olup iki

maddesi engelli çocuklarla ilgilidir. Mustafa Kemal, çocukları ve engellileri merhamet ve himaye nesnesi bireyler olarak değil, hak öznesi bireyler olarak görüyor. Ulusal mücadeleyi sürdürmek için Erzurum Kongresinde kurduğu derneğin ismi de Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'dir. Yani Hakları Savunma Derneği.

Mustafa Kemal, 1924 yılında kendisine bağışlanan İzmir Karşıyaka'daki İplikçizade Köşkünü, engelli çocukların eğitimi için Sağlık Bakanlığına bağışlıyor. Yılmaz Özdil, bu süreci Mustafa Kemal adlı yapıtında şöyle anlatıyor:

“Engellileri unutmadı. 1923'te Cumhuriyeti kurdu. 1924'te Cumhuriyetin ilk engelliler okulunu kurdu. Sağır, Dilsiz ve Körler Müessesesi İzmir'de açıldı. Karşıyaka İplikçizade Köşkü tahsis edilmişti. İplikçizade Köşkü işgal sırasında Yunan kralı Konstantin'in karargâhıydı. Yere serilen Türk Bayrağını çiğneyerek girmişti. 9 Eylül'de denize döküldüler. Mustafa Kemal geldi, üç gece bu köşte kaldı. Misilleme yapmak için yere Yunan bayrağı sermişlerdi. Mustafa Kemal bu tür intikam gösterilerinden hiç hoşlanmazdı. “Bayrak bir milletin onurudur. Yunan kralı gaflet yapmış diye aynı gafleti bizim yapmamıza imkân yok. Derhal kaldırın.” dedi. İşte bu maddi manevi değeri çok yüksek olan İplikçizade Köşkü işitme ve görme engelli çocuklarımıza tahsis edilmişti. İşgalciler tarafından krala layık görülen, Kuvvacılar tarafından Mustafa Kemal'e layık görülen muhteşem köşk, Cumhuriyetin ilk engelliler okulu olmuştu.

Engelli çocuklarımıza bir yandan okuma-konuşma eğitimi; bir yandan matematik, fizik gibi temel dersler veriliyor; bir yandan marangozluk, kaynakçılık, kunduracılık, terzilik, dokumacılık gibi meslekler öğretiliyordu. Cumhuriyete katkı sağlayan, üreten vatandaş olarak yetiştiriliyorlardı. Görme engelli çocuklarımıza müzik dersi veriliyordu. Piyano, keman, flüt çalması öğretiliyordu. Koro kurulmuştu.

Okul açıldıktan sadece bir yıl sonra (1925) ilk Türk Tıp Kongresi toplandı. İzmir'deki okuldan dört engelli çocuğumuz getirildi. Eğitimleri ile alakalı sunum yapacaklardı. Mustafa Kemal en ön sırada oturuyordu. Salon adeta nefesini tutmuş, çıt çıkmıyordu. İşitme engelli bir çocuğumuz mikrofonun başına geçti. Sesleri taklit ederek konuşma yöntemiyle eğitilmişti. Dudaklarından Gazi Mustafa Kemal Paşa kelimeleri döküldü. Çıt çıkmayan salondan patlarcasına alkış tufanı koptu. Mustafa Kemal'in gözleri dolmuştu. Engelli çocuğumuzu ayağa kalkarak alkışladı. Tek tek sarılıp öptü, tebrik etti. Bu eğitimin daha da ileri götürülmesi için, daha fazla çocuğumuzun faydalanması için, eksiklerinin tamamlanması için talimat verdi. Engellilerle alakalı Türkiye'nin ilk sivil toplum kuruluşu Sağır, Dilsiz ve Körler Himaye Cemiyeti yine İzmir'de kuruldu.’

Mustafa Kemal, 1917 yılında savaşta ölen ailelerin çocuklarını korumak amacıyla kurulan Himaye-i Etfal Cemiyeti'ni, 1921 yılında Ankara'ya taşıyarak faaliyet alanını genişletti. Daha sonra Çocuk Esirgeme Kurumu adını alan kuruluş, 1983 yılında Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme

Kurumu adıyla sosyal devlet anlayışına somut içerikler kazandıran son derece önemli bir toplumsal işlev yerine getirdi.

Mustafa Kemal Atatürk'ün aramızdan ayrılışının 85. yılında zihnimize mih gibi çakmamız gereken düşünce şudur: Atatürk'ün sonraki kuşaklara bıraktığı en önemli miras, akıl ve bilimin rehberliğidir. Doğal olsun, toplumsal olsun tüm olgular ve olaylar, geleneksel kültür kalıplarıyla değil, bilimin ve eleştirel aklın ışığında ele alınmalıdır. İşte o zaman her türlü önyargıdan, ayrımcı tutum ve davranışlardan korunabilir; barışçıl, insancıl ve eşitlikçi bir kimlik kazanabiliriz.

19 Kasım 2023

KADININ GÜNCEİ KASIM

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhabalar değerli takipçilerimiz, kadının güncesi bu sayımızda yine dopdolu. Önce başlıklar:

Gelecek Bugün Başlar Derneği, kız çocuklarının eğitime katkı için etkinlik düzenliyor.

Kadın avukatlar: İktidar, Türk Medeni Kanununu değiştirmek için nabız yokluyor.

Atakum'da ücretsiz ped uygulaması.

Anayasa Mahkemesi kararı: Artık anne de soy bağının reddi' davası açabilir.

İzlanda'da kadınlar 48 yıl sonra ücret eşitsizliğine karşı greve gitti.

Gelecek Bugün Başlar Derneği, kız çocuklarının eğitime katkı için etkinlik düzenliyor

Cumhuriyet'in 100. yılı vesilesiyle hazırlanan sorumluluk projelerine bir yenisi daha eklendi. Bireylerin gerçek potansiyellerine ulaşarak yaşamla bağlarını güçlendirmelerini sağlayan ELB (Enriching Life Bonds) koçluk modelini yaygınlaştırmak amacıyla kurulan Gelecek Bugün Başlar Derneği, eğitimde fırsat eşitliğini desteklemek için harekete geçti. Dernek, koçluğun herkesin yaşamına katkıda bulunması hedefiyle 20-21 Aralık'ta Gelecek Bugün Başlar başlıklı bir etkinlik düzenleyeceğini duyurdu. Tüm geliri **Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği ve Koruncuk Vakfı**'na bağışlanacak etkinlikle birlikte yüzlerce kız çocuğunun eğitime destek olunacak.

Kadın avukatlar: İktidar, Türk Medeni Kanununu değiştirmek için nabız yokluyor

İzmir Barosu Kadın Hakları Merkezi üyeleri, "Boşanmayı değil Kadınlara Yönelik Şiddeti Önle" başlıklı basın açıklaması yaptı. İzmir Baro binası önünde toplanan avukatlar adına basın açıklamasını İzmir Barosu Kadın Hakları Merkezi Yürütme Kurulu Üyesi Avukat Gözde Önal okudu. Önal, son dönemde siyasi iktidarın ve paydaşlarının laik ve eşitlikçi anlayışa dayanan 4271

Sayıllı Türk Medeni Kanununun değiştirilmesine yönelik nabız yoklama girişimleri olduğunu öne sürerek 26-27 Ekim tarihlerinde toplanmış olan 'Aile şurası' nedeniyle bu basın açıklamasını gerçekleştirdiklerini söyledi.

İzmir Barosu'nun 20 Eylül'de, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının 81 ilde düzenlediği 'Aile alıştayının, İzmir ilinde yapılanının davetlisi olarak çalışmaya katıldığını, 'Aile, Eşitlik ve Adalet' ile 'Aile, Kalkınma ve Refah' konularının görüşüldüğü masalarda katılımcı olarak yer aldığını belirten Gözde nal, "Bakanlıkça yapılan bu çalışmada, toplumu dizayn ederken 'aile' kavramından yola çıkıldığı gerçeği ile bir kez daha yzleşilmiştir. Ancak bizler biliyoruz ki esas tartışılması gereken yaşamış oldukları şiddete rağmen evliliği devam ettirmek zorunda bırakılan kadınların varlığıdır. Oysaki insan hakları, evrensel hukuk kuralları, taraf olunan uluslararası sözleşmeler, kadın erkek eşitliğine dayalı Türk Medeni Kanunu gözetildiğinde, günümüz yüzyılında güçlü bir toplum dizaynının eşit ve zgr bireylerle mümkün olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce ve ihtiyaç ile İzmir Barosu kamuoyuna açık bir çalışma yapmış; meslektaşlarımızın ve kadın örgütleri temsilcilerinin yürüttüğü çalışmada 'Nafaka ve Velayet; Toplumsal Cinsiyet Kalıp Yargılarının Boşanma Oranlarına Etkisi; Cinsiyetlendirilmiş Emek; Aile, Toplumsal Cinsiyet Temelli şiddet ve Cinsiyet Eşitsizliği' konuları grşlmştir" diye konuştu. İzmir Barosu tarafından yapılan çalışmanın Bakanlığa gönderileceğini kaydeden nal, "İlk olarak 'Nafaka ve Velayet' konusu tartışılmıştır. Her ne kadar toplumda nafakanın sadece kadınlar lehine hükmedildiği ve süresiz olduğu algısı bulunsa da nafaka kurumu cinsiyetsiz ve devamı şarta bağlı bir kurumdur. Boşanma nedeniyle yoksulluğa düşen taraf yapısal şiddet ve eşitsizlik nedeniyle genellikle kadınlardır. Yine de hükmedilen nafaka miktarı boşanma nedeniyle yoksulluğa düşen kadınların hayatlarını yeniden kurabilmelerini sağlamaktan oldukça uzak ve erkeklere mağduriyet yaratmayacak kadar czidir. Velayet ocuğun üstün yararı dikkate alınarak belirlenmelidir. Ancak velayet hem hak hem de yükümlülük olarak düzenlenmesine rağmen uygulamada kadınlara yönelik bir şiddet unsuru olarak kullanılmaktadır. İkinci olarak 'Toplumsal Cinsiyet Kalıp Yargılarının Boşanma Oranlarına Etkisi' tartışılmıştır. şiddet içeren evliliklerde bile toplumsal cinsiyet kalıp yargıları nedeniyle kadınlar boşanma kararı alamamaktadır. Bu kalıp yargılardan bir kısmı kadınların boşanma kararı alamamasına neden olurken diğer bir kısmı boşanma sırasında kusurlu taraf olarak görülmelerine neden olmaktadır. Bunlardan bir kısmı: 'Nafaka isteyen kadının ağzl olduğu, çocukların velayetini almak istemeyen kadınların kötü anne olduğu, boşanmış kadınların görünmez olmak zorunda olduğu' yönündeki toplumsal cinsiyet kalıp yargılarıdır. nc olarak 'Cinsiyetlendirilmiş Emek' konusu tartışılmıştır. Bu başlık altında öncelikle ev içi emeğin görünmezliği tartışılmış, kamusal alanda çalışmayan/çalışmasına izin verilmeyen kadınların yaşamış olduğu ekonomik şiddet neticesinde boşanma kararı almakta zorlandıkları tespit edilmiştir.

Bunun yanında kadınlar kamusal hayattaki çalışma içerisinde de cinsiyet temelli mobinge maruz kalmakta, daha fazla çalışsalar da aynı işi yapan erkeklerden daha az ücret almaktadırlar. Eşit işe eşit ücret sağlanmalı, bu anlamda taraf olunan uluslararası sözleşmelere uyulmalıdır” ifadelerini kullandı. “Dördüncü ve son olarak ise Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet ve Cinsiyet Eşitsizliği’ tartışılmıştır” diyen avukat Önal, “Bu başlık altında din ve geleneksel toplum normlarının toplumsal cinsiyet eşitsizliğini pekiştirdiği, erkekten çalışmasının, kadından ev işi yapmasının beklendiği değerlendirilmiştir. Siyasi iktidarın eşitliğin fitrata aykırı olduğu yönündeki açıklamaları ile kadınları doğum yapmaya teşvik eden politikaları neticesinde kadınları aileye hapsedilmekte, kamusal alanda medeni varlıklar olarak bulunmalarının önüne geçilmekte ve bunun sonucunda da kadınlar şiddet döngüsünden çıkamayarak evliliklerini devam ettirmek zorunda bırakılmaktadır. Genel olarak ifade etmek gerekirse, son dönemde siyasi iktidarcı yapılan değişiklik önerileri laik ve eşitlikçi anlayışa dayanan 4271 Sayılı Türk Medeni Kanununun değiştirilmesine yönelik nabız yoklama girişimidir. Mevcut yasaların uygulanmasını sağlamak gerekirken bu değişikliklerin gündeme gelmesi toplumsal ihtiyaçlarla uyumlu değildir. Yasaların kadınlar aleyhine değiştirilmesine karşı durduğumuzu ve yasaların uygulanması için mücadelemizi sürdüreceğimizi bir kez daha bildiririz” şeklinde konuştu.

Atakum'da ücretsiz ped uygulaması

Samsun’da bulunan Atakum Belediyesi, genç kızları ücretsiz hijyenik pede ulaşmak ve bilgi almak için Özgecan Kadın Danışma Merkezi’ne davet etti.

Atakum Belediyesi’nden konu ile ilgili olarak yapılan açıklama şöyle: “**Regl ürünleri lüks değildir, temel ihtiyaçtır. Ekonomik nedenlerden dolayı hijyenik pede ulaşamayan genç kızlarımıza destek oluyoruz.**”

Anayasa Mahkemesi kararı: Artık anne de soy bağının reddi’ davası açabilir

Resmî Gazetede yayımlanan karara göre, Ankara 18. Aile Mahkemesi, yargılamasına baktığı bir davada 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 286. maddesinin birinci fıkrasında yer alan ‘soybağının reddi davasını açma hakkının koca ile çocuğa tanınmasına karşılık anneye tanınmamasının’ Anayasa’ya aykırı olduğunu öne sürerek iptal davası açtı.

Dava dilekçesinde, bu durumun hukuk devleti ve eşitlik ilkeleriyle bağdaşmadığı, anne tarafından soybağının reddi talebiyle yargı mercilerine başvurulamamasının hak arama özgürlüğünün ihlali olduğu belirtildi.

İstemi görüşen Yüksek Mahkeme, anılan Kanundaki hükmün iptaline ve iptal kararının 9 ay sonra yürürlüğe girmesine karar verdi. AYM'nin iptal kararında, çocuk ile baba arasındaki soybağı ilişkisinin ortadan kaldırılması amacıyla soybağının reddi davasını açabilecek kişilerin sınırlı olarak belirlendiği, davayı açabilecek kişiler arasında annenin yer almadığı ifade edildi.

Kanunda belirtilen çerçevede annenin doğurduğu çocuğunun kocadan olmadığını ileri sürerek yargı mercilerine başvurma imkânının bulunmadığı aktarılan kararda, ergin olmayan çocuğa atanacak kayyımın dahi atama kararının kendisine tebliğinden itibaren bir yıl içinde soybağının reddi davası açabilmesine imkân tanındığı belirtildi.

Anne tarafından yargı mercilerine başvurulmasına imkân tanımayan kanundaki hükmün, özel hayata saygı gösterilmesini isteme hakkı bağlamında etkili başvuru hakkının ihlali olduğuna işaret edilen kararda, hükmün Anayasa'ya aykırı olduğu bildirildi.

İzlanda'da kadınlar 48 yıl sonra ücret eşitsizliğine karşı greve gitti

İzlanda'da, 48 yıllık aradan sonra, aralarında başbakanın da bulunduğu binlerce kadın ve kendini ikili cinsiyet anlayışının dışında tanımlayan kişi (non-binary) greve çıktı.

Başbakan Katrin Jakobsdottir'in yanı sıra balıkçılık sektöründe çalışanlar, öğretmenler ve hemşirelerin katıldığı grevde birçok meslek grubu temsil ediliyor.

Grevin ülkede devam eden cinsiyete dayalı ücret eşitsizliğine ve şiddete dikkat çekmesi ve toplumu durma noktasına getirmesi hedefleniyor.

İzlandalı kadınlar en son 1975'te, "kvennafri" (kadınlar günü) adlı hareket kapsamında işi bırakma eylemi gerçekleştirmişti.

Ülkede ve dünyada büyük bir değişime yol açan Kvennafri hareketi sırasında kadınların yüzde 90'ı greve katılmış ve ardından dünyanın ilk kadın cumhurbaşkanı seçilmişti. İzlandalı kadınlar grevin yanı sıra tüm gün boyunca yemek yapmayı ve çocuklara bakmayı da reddetmişti.

Bu hareketin ülkede kadınlara bakış açısını tamamen değiştirdiği ve İzlanda'nın eşitlik mücadelesinde ön saflara yerleşmesine yardımcı olduğu belirtiliyor. Ancak yapılan grevi düzenleyenler, kadınların emeğine değer verilmesi yönündeki temel talebin 48 yıldır karşılanmadığını belirtiyor.

Toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda küresel bir lider olarak görülmesine ve 2023 Dünya Ekonomik Forumu'nun küresel cinsiyet eşitsizliği sıralamasında üst üste 14. kez zirvede yer almasına rağmen, İzlandalı kadınlar bazı mesleklerde hâlâ erkeklerden daha az kazanıyor.

Dünya Ekonomik Forumu'na göre kadın ve erkeklerin ortalama kazancı arasındaki fark yüzde 21 oranında.

Öte yandan İzlanda Üniversitesi'nde 2018 yılında travmanın kadın sağlığı üzerindeki etkisi üzerine yapılan bir araştırmada kadınların dörtte birinin tecavüze uğradığı veya cinsel şiddete maruz kaldığını bildirdiği tespit edildi.

Grevi düzenleyenler ayrıca temizlik gibi geleneksel olarak kadınlarla ilişkilendirilen mesleklerin değerinin bilinmediğini ve düşük ücretlendirilmeye devam edildiğini söylüyor.

1975'teki ilk grevden bu yana başka kadın hareketleri düzenlendi. Ancak ilk defa tüm gün süren bir eylem yapıldı.

Bugün "Siz buna eşitlik mi diyorsunuz?" sloganıyla gerçekleştirilen hareket, 40 farklı kuruluş tarafından düzenlendi.

Ülke genelinde kadınlara ve kendini ikili cinsiyet anlayışının dışında tanımlayan kişilere, "topluma katkılarının önemini göstermek için" ev işleri de dâhil olmak üzere herhangi bir ücretli veya ücretsiz iş yapmamaları çağrısında bulunuldu.

Reykjavik şehir merkezinde konuyla ilgili bir etkinlik düzenlendi. 25 bin kişinin katıldığı eylem renkli geçti.

Ülkenin farklı bölgelerinde düzenlenen diğer etkinlikler de oldukça kalabalık geçti.

İzlanda merkezli haber kuruluşu mbl.is'e konuşan ve greve katılımını açıklayan Başbakan Jakobsdóttir, başbakanlık ofisi çalışmalarının durdurulmasını beklediğini söyledi.

Gelecek sayımızda buluşmak üzere umutla kalın.

14 Kasım 2023

İZMİR'DE KADIN OLMAK (2)

TARİHTE İZMİR ve KADINLAR

YAZAN: FİLİZ GÜLMEZ

fdemir48@yahoo.com

İzmirli büyük ozan Homeros'un "gök kubbenin altındaki en güzel şehir"; Yunanlı düşünür Aristo'nun İskender'e "görmezsen eksik kalırdın" dediği; Victor Hugo'nun görmediği halde adına şiir yazıp:

"İzmir bir prenestir.

Çok güzel küçük şapkasıyla mutlu.

İlkbaharlar durmaksızın onun çağrısına yanıt verir .

Nasıl vazo içindeki çiçekler gülümserse,

O da denizler arasından ışıldar.

Hatta Arşipel' in "yaratılışından çok daha tutkulu." dediği İzmir.

İzmir, ilkçağdan bu yana önde gelen bir ticaret, sanat ve kültür merkezi olmuştur. Bilinen en eski tarihi M.Ö.3000'e kadar dayanır. İlk İzmirli, Luvvi veya Leleg denilen bir kavim tarafından şehirlerini Bayraklı'da kurmuşlardır. Söylencelere göre, tarihe geçen efsanevi İzmir kentinin, isminin (M.Ö.15.Yüzyılda Doğu Karadeniz'in The Miskyra kenti çevresinden Anadolu'ya yayılarak

Efes ve Smyrna'ya (İzmir'e) gelen Akhilleus söylencelerinde yer alıyor. Amazon kraliçesinin adı Symrna kelimesinden geldiği iddia edilir. Sağ memeleri kesilmiş, kalkanlı ve mızraklı, sıırım gibi vücutlara sahip, adaleli ve yanık yüzlü bu kadınlar, dev gibi atların üzerinde Pagos (Kadifekale) eteklerinden tozu dumana katarak, Meles Çayı kıyılarına ve Halkapınar bağlarına indiler.

Zaman içinde zmirra, asmira, esmira, ismira, ismire, yezmir şeklinde de anılmıştır. İyonca da isimlerin başına i eki getirilerek, İzmirni olarak okunurdu. İzmir kelimesi bu kökten gelir. Buradan gelip geçmiş tüm kültür kökenlerinde İzmir, ulaşılamaz erişilemez kadın veya kız anlamına gelir.

İzmir, yüz yıllardır Anadolu'nun dünyaya açılan penceresi olmuş. Bu pencereden yenilik girmiş, ışık girmiş.19.yüzyılda Levant'lar Batı kentlerindeki giyim kuşam biçimlerini, spor aktivitelerini, yaşam biçimlerini, eğlence alışkanlıklarını İzmir'de hayata geçirmişler. Gazeteci Nuri Çolak şöyle diyor: "İzmir yüzyıllardır Anadolu'nun dünyaya açılan penceresi olagelmış. Bu pencereden ışık girmiş, yenilik girmiş Onun için İzmir'in insanları dünyaya daha rahat bakar, yenilikçidir. Kaç-göç yaşanmamıştır. Bundan 50 yıl önce Daryo Moreno Göztepe sahilinde bir kayığa uzanmış, elinde gitarı şarkılarını söylerken, İzmir'in kızları, erkekleri bu müziği denizde çevresinde yüzerek dinliyordu. Genç kızlar ve erkekler karşı cinsten olanlarla topluca gezilip tozulabileceğini daha çok küçük yaşta öğreniyorlardı. Terakkiperver Fırka'dan Demokrat Parti'ye kadar Türkiye'deki birçok yeni hareketin çıkış noktasıydı İzmir. Bu nedenle İzmirli geniş bakar, geniş düşünür, yüksek sesle konuşur, karşıdan yükselen sesi de dinler, kabul etmese bile onunla birlikte yaşamayı bilir."

İzmir, çağdaş Türkiye'yi dünyanın evrensel değerlerine eklemleyen öncü bir kenttir. Türk kadını tiyatro sahnesine ilk kez İzmir'de çıkmıştır.

Seçilme hakkını kullanan ilk kadın olan Benal Nevzat Arıman 1935 yılında Atatürk'ün meclisinde bileğinin hakkıyla kazanan ilk kadın milletvekilidir. İzmirli gazeteci Tevfik Nevzat Bey'in kızıdır. Sorbonne Üniversitesi'nde edebiyat eğitimi alan Arıman daha sonra İzmir'de Halk Partisi'nde görev almış, kadınların partilere girmediği o yıllarda Latin alfabesinin öğrenilmesi ve yaygınlaşabilmesi için çaba harcamıştır. Daha sonra milletvekili seçilen Arıman belediye ve parti üyeliğinden sonra bir kadın olarak konumundan ötürü hiçbir rahatsızlık yaşamamış olduğunu, dile getirmektedir. 16 yıl süreyle kadın milletvekili olarak görev yapan Benal Arıman hamileliği döneminde yıllık izinlerini kullanıp gizlice doğum yapmış ve hamileliği esnasında TBMM'de bulunmamayı uygun görmüştür.

Yine İzmirli araştırmacı yazar Yaşar Aksoy; "Hugo, İzmir'e hiç ayak basmadan, çok uzaklardan şöyle bir bakıp, ona nasıl prenses diyebilmiştir? Bunun sebebi İzmir'in baskın "dişilik" özelliğidir. Bir Amazon kraliçesi tarafından kurulduğu efsanelere kazınmıştır. İzmir üzerine

yazılmış her şiir buram buram dişilik kokar. O bir prenestir, bazen bir sevgili veya eş, bazen kız kardeştir, bazen de küçük bir kız çocuğu." diyor İzmir için.

Cemal Süreyya'ya kulak verelim bir de: "Ama İzmir... İzmir'de hayat beklenmez, kovalanmaz da. O zaten sizinle beraberdir. Ufkun ötesini muştulayan bir deniz vardır. Mutlulukla dolu, sakın bir sevişmenin tadındadır körfez. Körfez vapurlarının sakın gidişinde hırslarınız yok olur, kovalamayı bırakırsınız, hatta martılara gevrek atacak kadar iyilikle dolarsınız. Ne varsa bu şehirde, bayatlamış vapur çayı bile nektar olur. Hafta sonları denize doğru bir göç başlar. "Ey hayat, biz Çeşme'ye gidiyoruz sen de arkadan gel" der. Ne garip, uçak biletinin üzerinde adımın hemen yanında yazan İzmir harflerine sevgiyle bakıyorum. Sabırsızım, sevgilisine kavuşacak âşık kadar. "1000 yıl bu topraklarda Rumlar, Yahudiler vardı. Şimdi de Anadolu'nun her coğrafyasından, Balkanlar'dan gelen insanlar var. Bu kentin renkleri, tüm bu insanlar. İzmirli olarak bu renkliliği korumamız gerekiyor.

İzmir'i, İzmir yapan da güzel, sıcak, hoşgörülü yapan da bu insan dokusu.

KAYNAKLAR:

İzmir Kent Ansiklopedisi, Ahmet Piriştina Kent Arşivi

İzmir Tarihi, İzmir Büyükşehir Belediyesi Dokümanlar

Ahmet Piriştina Kent Arşivi ve Müzesi'ne İlhan Pınar tarafından bağışlanan İzmir'le ilgili Belgeler

DENGED KALMAK

ERİŞİLEBİLİR MAKETLERLE KADIN SAĞLIĞI EĞİTİMİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Özlem DEMİREL BOZKURT

Şule: Sevgili Umudun Kadınları dinleyenlerimiz; 'Dengede Kalmak' köşemizde bu ay, çok değerli bir konduğumuzu ağırlamak istiyoruz. Kendisiyle biz online izlemede Engelsiz Erişim Derneğinin festivalinde tanıştık. Bu arada bize aracılık eden EEEH Dergisinden Nurşen Korkmaz hanıma da teşekkür ediyoruz.

Özlem Demirel Bozkurt'la birlikteyiz. Ben kendisini bu kadar güzel sözcüklerle tanımlayamam ama onların yapmış olduğu sunumdan çok etkilendiğim için bu köşede konuk etmek istedim. Ben sözü Özlem hanıma bırakmak istiyorum. Hem kendisini tanıtır hem de eğitimlerden söz eder, bir de maketleri anlatır.

Özlem: Çok çok teşekkür ediyorum Şule Hanım. Ben de tanıştığımıza çok mutlu oldum. Ayrıca Nurşen hanıma da buradan sevgilerimi, selamlarımı iletiyorum; sağ olsunlar. Bu arada, bana bu

fırsatı verdiğiniz için de çok teşekkür ediyorum. Ben Doçent Doktor Özlem Demirel Bozkurt; Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği ana bilim dalında öğretim üyesi olarak çalışıyorum. 48 yaşında ve iki çocuk annesiyim. Mesleğimi 27 yıldır sürdürüyorum. Bunun yedi yılı hastanede çalışarak geçti. Klinik deneyimim var. 20 yıldır da akademik yaşantı içerisindeyim. Görme engellilik alanında 2017 yılında öğrenci projesiyle sosyal sorumluluk projesi gerçekleştirdik. Böylece çalışmaya başladık. Bu şöyle oldu: Engellilikle ilgili bize panelde katılım sağlayan Sayın Elif Ünver ve Sayın Ali Aydoğmuş; onlarla tanışma fırsatı bulduk. 16 öğrencim vardı. Pırıl pırıl genç hemşirelik öğrencileriydi. Onlarla bir toplantı gerçekleştirdik ve böylece öğrencilerin farkındalığı gelişmiş oldu. Görme engelli birisiyle karşılaştıklarında akıllarında önyargıları vardı; ne kadar neyi yapabildiğiyle ilgili yeterli bilgileri yoktu. Onlarla yapılan görüşmenin kendilerine çok şey kattığına inanıyorum. Bu projeye bir video çekimleri oldu. Youtube kanalında ‘üremeyi engel görme’ diye görme engelli kadınların üreme sağlığı farkındalık projesini yürüttüler. Birebir görüşmeler gerçekleştirdiler. Burada asıl amacımız, her kadının erişebildiği üreme sağlığıyla ilgili bilgilere görme engelli kadınların da erişiminin sağlanmasıydı. ‘Sağlık haktır’ ilkesinden hareketle nelere ulaşamıyorlar dediğimizde Sağlık Bakanlığının ‘Evliliğe Sağlıklı Başlangıç Üreme Sağlığı’ diye kitapçığı vardı ama bu seslendirilmiş değildi. Yine sağlık birimlerine geldiklerinde, kadınlara broşürler dağıtılırdı; bununla ilgili broşürler seslendirilmemişti. Bu bağlamda yeni doğanla, emzirmeyle, anneyle ilgili dokuz tane çeşitli broşür seslendirildi. Ege Üniversitesi Kütüphane Daire başkanlığı ayrıca Ayşe Seven hanımın yardımcı olduğu öğrencilere eğitim verdiği Multi Medya birimi var. Sonunda bir CD kaydı ortaya çıktı. Bu CD kaydı GETEM aracılığıyla görme engelli kadınların erişiminde. O dönemde biz Bornova Belediyesi’nden destek alarak 2000 adet CD temin ettik. TÜRGÖK ile de iletişimiz vardı; Onların çıkardığı Arkadaş dergisini dağıtıyorlardı. Bu 2000 CD’de Arkadaş dergisinin ekinde Türkiye genelinde iki bin kadına ulaştırılmış oldu. Bir kitapçık ve broşür, her kadının erişebildiği gibi görme engelli kadınların da erişimine sunuldu. Hem hemşirelik öğrencilerimize farkındalık yarattık hem de erişebildiğimiz kadınlarda üreme sağlığı ile ilgili sorunları hakkında bilgi edinmiş olduk.

2018 yılında bizim araştırma görevlimiz aynı zamanda yüksek lisans eğitimine devam eden Aylin Taner mastır tez çalışması yapmış oldu. Burada da birebir üreme sağlığı eğitimlerini verelim, bu eğitimleri kadınlar için erişebilir hale getirelim dedik. Genelde dinleyici olan kadınların yanına maketleri götürürsek dokunarak daha kolay öğrenebilirler diye düşündük. Hatta bir faydalı model geliştirdik; bir kasnağın içine iç çamaşırı gerip orada akıntı özelliklerini yarattık. Enfeksiyon durumunda kokulu akıntılar olabilir deyip koku duyularına hitap ederek bu akıntı özelliğini anlatmış olduk. Örneğin maketin bir tanesi bebeğin anne karnında büyümesi, gelişmesiyle ilgiliydi. Bunu festivale de getirmiştik. Başta normal doğumun olduğunu, bebeğin nasıl anne karnında ilerlediğini, sonra anne rahminin nasıl eski haline döndüğünü bebeğin eşi denilen plasentayı, kordonu bu maket üzerinde anlatma fırsatımız oldu. Bebeğin doğacağı zaman pelvik kemik maketi var. Bu alan içerisinden geçerek doğmuş oluyor. Bunun anatomisinden söz ettik. Normalde olması gereken bir yapı var. Doğum nasıl gerçekleşir konusunu anlatmış olduk. Buradan hareketle biz çok olumlu geri bildirimler aldık. Yani maketlerle dokunarak bunları canlandırarak anlatmanın yararını gördük. Hatta Manisa Altınokta Körler Derneğine de gittik. Orada da iki grup eğitimimiz gerçekleşti. Daha sonrasında 2022 yılında Tübitak tarafından bir proje desteği aldık. Bu proje de 4008 kapsamında özel gereksinimli bireylere yönelik verilen bir projeydi. Burada da meme kanseri ve jinekolojik kanserler hakkında bir farkındalık yaratalım istedik. Bunu da sadece görme engellilerle değil, onların yakınlarıyla, gören görmeyen bütün kadınlarla sürdürmek istedik. Bu konuda ilginin büyük olduğunu biliyorduk. O nedenle bu 4008

kapsamında bizim Anabilim Dalımızdan büyük bir ekiple beraber İzmir'deki Atatürk İl Halk Kütüphanesi'yle işbirliğinde olduk. Yine en büyük destekçimiz Engelsiz Erişim Derneği'ydi. Nurşen Hanımlarla o zaman tanışmıştık. Bildiğiniz gibi 2020'de bir pandemi dönemi atlattığımız. O süre zarfında bizim online eğitimlerimiz oldu. Buradaki değerli hocalarımız tarafından sunumlarımız gerçekleşti. Engelsiz Erişim Derneği'nin sayfalarından bu ses kayıtlarına ulaşmak mümkün. O zaman bu çalışmayı Elif ve Nurşen hanımla yürütmüştük. Burada kanserler dışında, inkontinans dediğimiz idrar kaçırma konusu vardı, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, aile planlaması, menopoz, emzirme gibi konularla ilgili eğitimler gerçekleştirdik. Sonra 4008 tübitak projesi kapsamında İl Halk Kütüphanesi görmeyenler biriminde duyurularımızı yaptık. Bu bölümün görevlisi Yasemin Hanıma da buradan teşekkürlerimi sunuyorum. Gören görmeyen bütün kadınlar hatta orada gönüllü olan el işi eğitimi için gelen, gönüllü olarak okuma yapan öğretmenler, onlarla birlikte grup eğitimleri yaptık. Burada tabii konu kanserler konusuydu. Projenin desteğiyle beraber elimde bir uterus maketi var ve içinde de bazı miyomlar, tümörler gibi oluşumlar var. Bunları da yanımızda götürüp festivalde anlatmıştık. Özellikle de meme kanserinden korunmak için kendi kendine meme muayenesi çok çok önemli. Kadınlar yirmi yaşından sonra her ay adet bitiminin yedinci ile onuncu günün arasında bir gün belirleyip meme muayenesini kendileri uygulayabiliyorlar. Erken teşhis için bu çok önemli. Eğitimlerde bu muayeneyi nasıl uygulayacaklarını anlatıyoruz. Ayrıca yine bir meme maketimiz var. Burada sol elle sağ meme üç parmağın iç kısmıyla beraber muayene edilir. Ele gelen kitle vardır bu makette. Muayene sırasında bunu fark etmelerini sağlıyoruz. Kendi normal süreçlerinde muayene bulgularını hissedip daha sonrasında fark ettikleri ekstra bir durum olduğunda, mutlaka bir hekime görünmelerini anlatıyoruz. Kendi kendine meme muayenesi gibi kendi kendine vulva muayenesi yapılabilir. Çoğu kadın aslında bunu hiç duymamıştır. Üç ayda bir yapılabilen bir muayene şekli. Burada farklı bir maketimiz var. Hem organların dış kısmını hem de iç kısmını gösteriyor. Üstte mesane dediğimiz idrar kısmı, onun altında uterus, onun da altında bağırsakların bulunduğu bir bölüm var. Böyle yerleşim gösteriyorlar içimizde. Mesane şiştikçe uterus (rahim) burada etkileniyor. Uterus büyüdükçe de mesane etkileniyor. Haliyle gebe kalındığında da uterus mesaneyi sıkıştırınca idrar çıkışı sık görülüyor. Bu bilgileri de veriyoruz. Ayrıca jinekolojik muayeneye pap smear alınması için en az yılda bir kez gitmek çok önemli. Bunları yaptırmalarını öneriyoruz. Rahim ağzı kanseri yani serviks kanserinden kurtulmak için de muayeneler önemli. Sağlık Bakanlığı tarafından otuz yaş sonrasında beş yılda bir bu testler yapılıyor. KETEM (Kanser Erken Teşhis Tarama ve Eğitim Merkezi) diye adlandırılan kanser tarama merkezleri var. Bunlarla ilgili farkındalık olsun; buralara gidildiğinde ücretsiz tarama yapılabilir. Aynı zamanda kırk yaşından sonra iki yılda bir meme kanseriyle ilgili mamografi çektirilebilir. Erken tanı için bu da önemli. Ketem bunu da karşılıyor. Haliyle hasta olmadan önce erken teşhis çok önemli. Hem kendi kendimize yapacağımız muayeneler hem de bir hekime gittiğimizde alacağımız örneklerle beraber sağlığımızın korunması mümkün. İlk hedefimiz sağlığımızı korumak olmalı, bunu da unutmamalıyız diyoruz. Ayrıca bir de festivale götürdüğümüz örgü meme maketlerimiz vardı. Değişik meme uçları, bebek meme emerken kısa veya çökük meme uçları olabiliyor. Bu durumda da ebelerden, hemşirelerden yardım alarak en uygun, en doğru ve en sağlıklı şekilde emzirme nasıl gerçekleşebilir. Bu konularda da bilgilendirme yapmış oluyoruz. Bu yıl da eğitimimizi İzmir'de tamamlamış olduk. Bundan sonrası için yine eğitimler düzenlenebilir. Bunun için iletişimde bulunabilirler. Gerek eposta gerekse sizin aracılığınızla bana ulaşabilirler. Amacımız kadın sağlığını korumak, mümkün olduğunca farkındalığı artırmak, bilgilendirmek. Bununla ilgili çalışmaları sürdürüyoruz.

Şule: Bu vulva muayenesini ben ilk kez duydum. Biliyorum eğitiminiz çok kapsamlı. Hepsi ayrı bir eğitim konusu. Aynı zamanda son derece bütünlükçü hem engellilere hem engelsizlere bütün kadınları katan hem de engellilerin ihtiyaçları doğrultusunda erişim sorunlarını gidermek için son derece uygun bir yaklaşım. Gösterdiğiniz çaba; bunu mutlaka birçok kişiyle iletişim kurarak yapmışsınızdır; bu bizim için çok kıymetli. Bir eğitim konusu ama bu vulva muayenesini kısaca anlatmanız mümkün mü acaba?

Özlem: Kendi kendine meme muayenesi yirmi yaştan sonra yapılır ve adetle yedinci, onuncu günü arası olur. Menopoz sonrası adet görmeyen kadınlar da bu muayeneyi tabii ki yapabilirler. Yine her ay düzenli olarak yapmalarını öneriyoruz. Her ayın belli bir gününü belirleyip yani 1 Ekim, 1 Kasım, 1 Aralık gibi olabilir. Ciltlerine dokunduklarında portakal kabuğu görüntüsü veya anormal akıntı vs. belirtileridir. Ele gelen kitleler de olabilir. Önce normal olanını bilip farklı bir şey hissettiklerinde bu hislerine güvenerek doktora gitmelidirler. Vulva muayenesi üç ayda yapılacak bir uygulama; elinizdeki üç parmak, işaret, orta ve yüzük parmağınız olmak üzere, iç yüzüyle birlikte sağ elle sol kasık kısmını yukarıdan aşağıya doğru hafif hafif bastırarak palpe edin. Bastıra bastıra ilerleyin. Aynı zamanda yoklaya yoklaya ilerlemek de denebilir. Aynı işlemi sol elin parmaklarıyla sağ kasığa uygulayabilirsiniz. Bu muayenenin amacı, elinizin altındaki olası bir kitleyi hissedebilmek. Bu kasık muayenesinin ardından, Başparmağımız ve o üç parmağınızla birlikte üzerinde kılları da olan perine bölgesini; bu bölgenin altında klitoris, daha aşağıda idrar deliği, onun da altında vajina ya da hazne yer almakta. Yani bu yuvarlak bölgeyi en aşağıdan haznenin bir yanından başlayarak sıkıştırmak suretiyle muayene edin ve bu işlemi haznenin öbür yanında tamamlayın. Anüs tarafına gitmiyoruz. Kendi kendine meme muayenesinde, el genellikle kaydırılır, sıkma hareketi yapılmaz. Ama vulva muayenesinde hafif sıkma hareketini yapıyoruz. İlk yaptığımızda, normal o doku hissiyatı nasıl, bunu anlıyoruz. Daha sonraki yapılarımızda, ele gelen kitle gibi farklı oluşumlar hissederseniz, mutlaka bir muayene olmamız gerekir. Bazan da kıl dönmesi olabilir. Sıkıtığımız zaman o da acı verebiliyor. Muayene sırasında bu nedenle de canınız yanabilir. Bu durumun olmaması için de kılları doğru yönde almak da çok önemlidir. Ayrıca taharet alınmadan önce eller temiz olmalıdır. Büyük abdest ya da küçük abdest yapıldıktan sonra silme veya yıkanma işlemi yukarıdan aşağıya doğru uygulanmalıdır. Ters olursa hazneye mikrop bulaşabilir. Bunları maket üzerinde uygulattırarak da önden arkaya demekle neyi kastettiğimizi de anlatıyoruz.

Şule: Gayet anlaşılır oldu. Sizin başka anlatmak istediğiniz bir şey varsa onları alalım. Hem bir miktar eğitim aldık hem de bilgilenmiş olduk.

Özlem: Evet çok teşekkür ederim. Burada sağlık açısından sizler aracılığıyla sesimizi duyurmaya çalışıyoruz. Eğitimlere mümkün olduğunca açığız; ulaştırmaya çalışıyoruz. Bizimle iletişime geçerseniz, bu eğitimleri kimlere, nasıl ulaştırabiliriz konusunda elimizden geldiğince destek vermek de isteriz, onu da duyurmak isterim. Elimizde bu kadar maketimiz var ama biz bir proje kapsamında yapıp maddi destek alabilirsek maket sayımızı artırabiliyoruz. O yüzden bilimsel dayanaklar içerisinde bunu yazmamız, dile getirmemiz bizler açısından çok çok önemli. Tüm anabilim dalında ekibimiz gönüllülük ilkesi gereği de çalışıyor. Sadece onlar da değil, emekli hocalarımız da vardı. Şenay Kaymakçı, Ayfer Haydaroglu hocalarımız vardı. Onlar proje kapsamında eğitim verdiler. Anabilim dalı başkanımız Profesör doktor Şenay Ünsal Atan hocamız, yine Profesör Doktor Oya Kavlak hocamız bizleri desteklediler. Projemizde asistan arkadaşlarımız Ruken, Sümeyye ve Aylin gönüllülükle çalıştılar. Sadece onlar da değil; hemşirelikten öğrencilerimiz de vardı. Yine eğitimler sırasında bu yaptıklarımızı biz öğrencilerimize de aktarma gayretindeyiz. Çünkü onlar geleceğin hemşireleri. Yani sahada çalışırken görme engelli kadınlarla

ya da görmeyen bir bireyle karşılaştıklarında nasıl davranması gerektiğiyle ilgili şimdiden bilgi sahibi olursa, yolda gördüğünde yardım etmek istediği zaman onun koluna girmek değil de onun kendi koluna girmesine izin vermek ya da öncesinde “yardım, destek ister misin?” diye sormak gibi. Bunları bile öğrencilerimizle paylaşmak bizim için çok değerliydi. Onların bu anlamda farkındalıkları artmıştı. Hem yapmış olduğumuz eğitimler, burada kazandıklarımız bu bilgileri nasıl anlatabileceğimizle ilgili başka hemşire arkadaşlarımıza da ulaşmak istiyoruz. Onlara da okulumuzun kendi bünyesinde değişik online bilgilendirme toplantıları da gerçekleştirmiş olduk. O nedenle inşallah daha iyiye daha günele ulaşmak adına sesimizi bakanlık düzeyine de iletip onlardan da destek alıp güzel işler yapmak isteriz açıkçası.

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz; bugün gerçekten çok keyifli, çok bilgilendirici bir söyleşi yüksek bir kadın arkadaşımızla böyle bir söyleşi yapmanın gururunu taşıdık ve dergimiz olarak ilk ödevimiz bizim de bu eğitimleri, bu seminerleri planlama konusunda ne yapabileceğimizi birlikte düşünmek, sizinle iletişim kurmak olsun. Çok teşekkür ediyoruz katıldığınız için.

Özlem: Ben de çok teşekkür ediyorum; sağlıklı kalın bir de farkındalıkla. Sevgiler herkese.

7 Kasım 2023

HACI YUNUS'UN HİKÂYESİ

YAZAN: Menekşe KOÇAK

meneksekck06@gmail.com

DEDEM HACI YUNUS'UN HİKÂYESİDİR

“Havada bulut yok/ bu ne dumandır

Mahlede ölü yok/ bu ne figandır

Şu Yemen elleri ne de yamandır

Alo Yemen'dir gülü çimendir

Giden gelmiyor acep nedendir?”

“Yemen’e giden gelmiyor, acep nedendir?” sorusunun cevabı, 1. Dünya Savaşı sırasında dokuz yıl askerlik yapan Dedem Hacı Yunus’un hikayesinde gizlidir.

Kırşehir’in İsaahocalı Köyünden Şükrü, Yunus ve Ömer adlı üç kardeş 1.Dünya Savaşında cepheye gider. Bu kardeşlerden Dedem Yunus önce Balkanlar’da savaşır. Sonra da Suriye Filistin cephesinde savaşacak Yıldırım ordularına katılmak üzere kışlada toplanır. Dedem kışlada üç yıldır görmediği kardeşi Ömer’le karşılaşır. İki kardeş sarılır, ağlar, hasret giderir.

Osmanlı cihat çağrısı ile Müslüman Arapları arkasına alacağını, Çanakkale’de yendiği İngilizleri burada da püskürteceğini düşünür. Yanılır... Çanakkale’de yediden yetmişe Anadolu ve Trakya destek verir Osmanlı’ya... Ama Güney’de işler farklıdır. Araplar İngilizlerin maddi

destegine ve askeri gücüne güvenerek isyan etmiştir. Arap devleti kurma hedefine yönelmiştir. Osmanlı ile gönül bağı kopmuş hatta kopmakla kalmamış, Osmanlı'ya karşı büyük bir öfke birikmiştir.

Mustafa Kemal de 1917 yılında Suriye Filistin Cephesinde görevlendirildiğinde bu gerçeği sahada görür. Ayrıca Türk ordusuna ve kendine komutan olarak atanan Alman General Erich von Falkenhayn'ın yetersizliğini ve başarıya ulaşamayacağını İstanbul'a bildirir. Uyarısı dikkate alınmadığı için istifa eder. Çünkü sahada Araplardan destek yoktur, Alman generalin önerdiği taarruz Türk askerinin heba edilmesidir.

Dedem Hacı Yunus ve kardeşi tüm bunlardan habersiz Güney cephesinde, binlerce Mehmetçik gibi kutsal toprakları korumak için mücadele verir. Ancak zafer şöyle dursun Osmanlı sürekli asker kaybeder...

Mustafa Kemal'in söyledikleri gerçekleşir. Osmanlı savaşı kaybeder. Mustafa Kemal Yıldırım Ordularının başına komutan olarak atanır. Görevi ordunun düzenli çekilmesini sağlamak ve mümkün olduğunca az esir ve şehit vermektir.

Zira 60 bin asker Suriye Filistin Cephesinde esir düşmüştür. On binlerce Mehmetçik şehit olmuştur.

Sadece Hicaz Yemen cephesinde 1870 ile 1918 yılları arasında 250 ile 300 bin arasında şehit verildiği tahmin ediliyor. Tahmin ediliyor zira tam sayı bilinmiyor...

Bu savaşın tarih kitaplarındaki anlatımı. Bir de Şükrü, Yunus ve Ömer kardeşlerin hikâyesi var. Onu da kutsal topraklarda savaştığı için hacı sıfatını alan dedem anlattı yıllarca.

Annemin anlattığına göre Hacı Yunus'un anılarını dinlemek için köy odasında toplanmış erkekler. Dedem Arapların kendilerini nasıl tuzağa düşürdüğünü ve esir düştüğünü, arkadaşlarının şehadetini, 50 dereceyi aşan çöl sıcaklığında aç susuz kaldıklarını acı acı anlatırmış... Çöl tozlarının gözlerini iyice acıttığını, gözlerini kaybetmekten korktuğunu söylermiş. Çünkü pek çok askerin gözlerini kaybettiğinden söz edermiş.

Bu yazı için araştırma yaparken yüreğim dağlandı... Mısır'daki Seydibeşir kampında 15 bin Mehmetçiğin yakıcı bir madde olan krizol katılmış suyla dolu kazanlara ve havuzlara zorla sokulduğunu okudum. 15 bin Mehmetçik, bile isteye krizol maddesi ile gözleri dağlanarak bedenleri yakılarak hayatları heba edilmişti.

Dedem Hacı Yunus Seydibeşir kampında olmadığı için sağ salim döner yurduna yuvasına... Kardeşi Ömer ise gidip de dönmeyenlerdendir...

Belki düşürüldüğü pusuda şehit oldu, belki götürüldüğü esir kampında... Kim bilir belki de Seydibeşir esir kampındaydı Kendinden önce havuza sokulan arkadaşlarının yanan tenini, dağlanan gözlerini görmüş direnmiş ve süngüyle şehit edilmişti...

Dedemin büyüğü Şükrü'den ise hiç haber alınamamış... Yüzbinlerce Mehmetçikten haber alınmadığı gibi..

Sadece benim ailem değil şehitler veren. Yoksul Anadolu halkı her aileden kınalı kuzularını cepheye gönderdi. Çoğundan haber alamadı ağıtlar yaktı dönmeyenler için:

Yemen yolu çukurdandır
Karavanam bakırdandır
Zenginimiz bedel verir
Askerimiz fakirdendir
Tarlalarda biter kamış
Uzar gider vermez yemiş
Şol yemende can verenler
Biri Memet biri Memiş

Maalesef dün olduğu gibi bugünde askerimiz fakirdendir. Bugün “Mehmetçik Gazze ‘ye!” diyenler; unutmayın ki savaşa girmek kolay çıkmak zordur. Eğer “Nasıl olsa param var, oğlum bedelli yaptı askerliğini, bize bir şey olmaz.” diye düşünüyorsanız yanılıyorsunuz. Bugün cepheye göndermediğiniz evladınızı, yatağında veya işinde bir füze bulur ve sizden alır.

Diyanet camilerde Gazze şehitleri için gıyabi namaz kıldırdı. Allah kabul etsin. Ömer Amcamı, Şükrü Amcamı yani yüz binlere Mehmetçiği de bu namaza katsaydı iyi olurdu. Zira onların da cenaze namazı kılınmadı... Onlar da kutsal topraklar uğruna şehit oldu.

Gazze'ye Mehmetçiği göndermek isteyenler şu soruyu sorsun kendine “Araplar Hacı Yunuslara ihanet etmek yerine destek verseydi, bugün Gazze olayları yaşanır mıydı?”

11 Kasım 2023

TARİHTE İZ BIRAKAN KADIN ÖRGÜTLERİ

TÜRK KADINLAR BİRLİĞİ

HAZIRLAYAN: Emine ORTAKAYA

e_mine_ortakaya@hotmail.com

Eşitlik Mücadelesinde 99. Yıl

Tarihçe

Sanayi Devrimi ve ardından Fransız Devrimi'nin etkisiyle toplumların sosyal, siyasal ve ekonomik açıdan yeniden yapılanması sürecinde kadının insan hakları açısından bireyselliği,

özgürleşmesi, konumu, statüsü, kadın hakları vb. olgular giderek Batı dışındaki dünyada da kadın hareketlerinin doğmasına yol açmıştır.

Bu çerçevede, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e uzanan süreçte Türk toplumsal, siyasal ve ekonomik hayattaki değişim ve dönüşüm süreçlerinde kadının "kamusal alana" dahil olma çabalarıyla şekillenen kadın hareketleri ve bu bağlamda öne çıkan kadınlar Türkiye'de kadın kimliğinin oluşumunda önemli bir rol üstlenmiştir.

Cumhuriyet dönemiyle birlikte modernleşme çabalarının önemli ve radikal bölümünü oluşturan kadın konusu, yeni bir ulus yaratma sürecinde kadına yüklenen toplumsal anlamı ve bu dönemde yeni kadın kimliğinin oluşum sürecini de etkilemiştir.

"Kamusal" alan kavramı, 'sivil toplum' kavramıyla birlikte düşünülmelidir. Batılı toplumlardan farklı dinamiklere ve kültürel çerçevelere sahip Batılı olmayan toplumlarda iktidar mücadelelerinin özgül biçimde gerçekleştiği kamusal alanlar bu dinamik ve çerçevelerle belirlenir.

Türk toplumunun ilk anayasası niteliği taşıyan 1876 tarihli Kanun-ı Esasi'ye, 21 Ağustos 1909 tarihinde eklenen 120. Madde ile dernek kurma hak ve özgürlüğü anayasal güvence altına alınmasına rağmen, söz konusu kanunun 3. maddesi "kavmiyet ve cinsiyet esas ve unvanları ile siyasi cemiyetler teşkili memnudur"= (ulusal kimliğe ve cinsiyete dayalı adlarla dernek kurmak yasaktır) hükmünü içermekteydi.

Bu nedenle kadınlar da uzun zaman herhangi bir dernek oluşumuna gidememişlerdir. Cumhuriyet öncesinde kurabildikleri birkaç dernek de yardım amaçlı olmuştur. Savaşlardan kaynaklı askerî teçhizat toplayabilmek için kurdukları oluşumlara devlet tarafından ses çıkarılmamıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında da bu iş devam etmiş, adeta devletin kendi kontrolü dışındaki hak alıcı dernek, birlik, vb. kurulmasına hoşgörü gösterilmemiştir. "Hak alınmaz, verilir," kabilinden bir tutum takınılmıştır.

Türk Kadınlar Birliği, 7 Şubat 1924 tarihinde kuruldu. Kurucuları arasında, Nezihe Muhittin, Latife Bekir (Çeyrekbaşı) ve Sabiha Zekeriye (Sertel) de bulunmaktadır. Şükufe Nihal aktif üyelerden birisidir. Derneğin, Atatürk'ün eşi Latife Hanımdan da büyük destek aldığı bilinmektedir.

Kuruluş amacı, kadının siyasal haklarını elde etmesi ve sosyal yaşama eşit olarak katılmasının sağlanması idi. İlk Genel Başkan Nezihe Muhiddin'in sözleri bu amacı ve mücadeleyi en iyi şekilde özetlemektedir:

"Biz Türk Kadınları toplumsal ve siyasal yaşamda hak ettiğimiz yeri almalıyız. Önce Türk Kadınlarını bilinçlendirmeli ve eğitmeliyiz. Onlara daha fazla şey istemelerini ve bunlara nasıl ulaşacaklarını anlatmalıyız. Amacımız Türkiye'de kadın ve erkeğin toplumsal, ekonomik ve siyasal eşitliğidir."

Uzun çalışmalar sonucu 1926 yılında kabul edilen Medeni Yasa ile kadın toplum içinde kimliğini elde etmiş, 1930 yılında da kadınlarımız, belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkını yasayla kazanmıştır.

Türk Kadınlar Birliği, aynı yıl 11 Nisan'da İstanbul'da büyük katılımlı bir miting düzenlemiştir. 1933 yılında kadınların, köy ihtiyar heyetlerine seçme ve seçilebilme, 1934 yılında ise, TBMM.'ne girebilme haklarını elde etmeleri üzerine 7 Aralık 1934 günü, Kadınlar Birliği ikinci büyük kadın mitingini düzenlemiştir.

Birlik, 1935 yılında Cumhuriyetin ilk uluslararası Dünya Kadınlar Birliği toplantısına ev sahipliği de yapmıştır.

1935 yılında yapılan 5.Dönem milletvekili seçimlerinde, Meclis'e 18 Kadın milletvekili girmiş ve Türk Kadınlar Birliği de amaçlarını gerçekleştirdikleri düşüncesiyle, Dernek için fesih kararı almışlardır.

Ancak, 1949 yılında hakların kazanılması olduğu kadar, korunması ve geliştirilip, genişletilmesinin de gerekliliği karşısında Dernek kurucularının başında Mevhibe İnönü, Latife Bekir Çeyrekbaşı, Makbule Dıblan, Mebrure Aksoley, Kamile Erim, Neriman Sirer, Aliye Beyazıt, Lamia Refik

Fenmen, Dr. Mediha Eldem ve Necile Bilen'den oluşan aydın kadınlarımız tarafından, 13 nisan'da yeniden kuruldu. 1954 yılında da Bakanlar Kurulu kararıyla "Kamu Yararına Çalışan Dernek" statüsünü kazandı.

1949'da yeniden kurulan Türk Kadınlar Birliği 1960, 1970 ve 1980 askerî müdahale dönemlerinde geçici olarak kapanmakla beraber halen alandaki etkinliklerine devam eden bir dernektir. Türkiye'nin her yanında kurulan şubeleriyle Cumhuriyet tarihinin en uzun ömürlü derneği olarak faaliyetlerini sürdürüyor.

60'lı ve 70'li yıllarda Ülkemizin kadın potansiyeline büyük bir ivme kazandırmış, yönlendirme ve geliştirme açısından öncülük etmiştir.

Genç Türkiye Cumhuriyetinde, gerçekleşmesi için mücadele verdiği, siyasal yaşama aktif olarak katılımı getiren yasadaki en çok yararlanan tek Sivil Toplum Kuruluşu olan Türk Kadınlar Birliği, Altmışlı yıllarda ilk kez Cumhurbaşkanlığı kontenjanından, Zerrin Tüzün ve Übeyde Belli'nin Parlamentoya Senatör olarak gönderilmesini sağlamıştır. Daha sonra, ilk kadın belediye başkanları Müfide İlhan, Leyla Atakan, Lale Müldür ve Çağlayan Ege Dernek üyelerinden seçilmişlerdir.

Dernek Genel başkanı ve üyelerinden oluşan 12 kadını Büyük Millet Meclisi'ne sokabilmişler. Şu isimlerden oluşmuştur:

Latife Bekir Çeyrekbaşı, Nazlı Tlabar, Makbule Dıblan, Mebrure Aksoley, Edibe Sayar, Hatice Mualla Akarca, Zehra Neriman Ağaoğlu, Fatma Feriha Öztürk, Günseli Özkaya ve Aysel Göksoy.

Türk Kadınlar Birliği, 1996 yılından beri de Av. Sema Kendirci'nin Genel Başkanlığında çalışmalarını yürütmektedir. Bu dönemde dernek Atatürk'ün öngördüğü çağdaş kadına yönelik eğitim, örgütlülük ve bilinç düzeyinin yükseltilmesi konusunda etkin çabalar ortaya koymuş ve büyük bir atılımla Türkiye'nin hemen her tarafında kadınların destek ve katkılarıyla Şube sayısını 80'e yakın ile yaymayı başarmıştır.

Türkiye'de ilk kez uygulamasını başlattığı "Toplum Merkezleri" ile Türk Kadınlar Birliği, hedef kitle olan kadının sağlığı, eğitimi ve örgütlenmesine, Yerel Yönetimleri ve Devleti de katmayı başarmıştır.

Öteki sivil toplum örgütleriyle işbirliğine önderlik eden dernek, nüfusun yarısını oluşturan kadınlarımız için yasalarda bulunan kadın-erkek eşitliğine aykırı hükümlerin ortadan kaldırılmasına özel önem vermektedir.

Bu konuda 1996 yılında başlatıp halen sürdürdüğü "Yasalar Önünde Tam Eşitlik Kampanyası" çerçevesinde Medeni Yasanın ve Ceza Yasasının değiştirilmesi başarısına imza atmış ve kadına

yönelik şiddetle mücadelede çok önemli bir yasa olan 4320 sayılı yasanın yazımında ve hayata geçmesinde yer almıştır. Kadına yönelik şiddetle mücadelenin en önemli uluslararası güvencesi olan ve daha sonra Türkiye'nin imzasını geri çektiği İstanbul Sözleşmesi (Kadına Yönelik Şiddet ve Ev İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi) çalışmalarına katılmış ve 2012 yılında, 6284 sayılı Kadına Yönelik Şiddetin

Önlenmesi ve Ailenin Korunmasına Dair yasanın aktif katılımcısı olmuştur. Halen başta Siyasi Partiler ve Seçim Yasaları olmak üzere, çeşitli yasa tasarılarının hazırlanmasına fiilen katkıda bulunmakta ve bu tasarıların yasalaşması için kamuoyu desteğini kazanmaya çalışmaktadır.

Derneğin hedeflerine çok yakın bir anlayışla 10. Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in eşi Semra Sezer'in önderliğinde başlatılan Ulusal Eğitime Destek Kampanyasına tüm şubeleri ile katılan Türk Kadınlar Birliği bu kampanyayı, okuma yazma bilmeyen tek kişi kalmayınca kadar sürdürme azmi ve çabası içinde.

Halen "Birleşmiş Milletler Kadınlara Karşı Her türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi" CEDAW Sivil Toplum Yürütme Kuruluna ev sahipliği yapıyor ve sekreteryasını sürdürüyor.

Türk Kadınlar Birliği ayrıca, Avrupa Kadın lobisi Türkiye Koordinasyonu yürütme kurulundaki görevini de iki dönem boyunca sürdürmüştür.

Dernek, daha önce Adana/Sarıçam'da eğitime armağan ettiği Hocallı Türk Kadınlar Birliği İlkokulu ve Ortaokulundan sonra, Gaziantep/Geneyik'te yaptırdığı Türk Kadınlar Birliği İlkokulu ve Anasınıfları ile Cumhurbaşkanlığınca ödüle değer görülmüştür.

<http://www.turkkadinlاربirliđi.org/tr/kurumsal/1/Tarih%C3%A7e>

Mehtap Hamzaoğlu*

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, Yüksek Lisans Tezi

21 Kasım 2023

ÇIKAR ÇATIŞMASI

YAZAN: Eylem YURTSEVER

eylemyurtsever@gmail.com

Yakın zamana kadar, okuduğum ya da izlediğim bir kurguda ya da gerçek hayatta, aldatılan bir kadın varsa ve eşine değil de eşinin ya da sevgilisinin aldattığı kadına kızıyor, ondan intikam almaya çalışıyorsa, bir televizyonda karşıya ulaşabilen bir mikrofonun katiyen bulunmadığını unutup bas bas bağırmaya başlardım. Ya da bir arkadaşımın anlattığı hiç tanımadığım bir kadın yerine bana bunları anlatma talihsizliğinde bulunan zavallıya.

“Arkadaşım senin kafan hiç mi çalışmıyor! Asıl suçluyu göremiyor musun anlamıyorum ki! Sana o sözü veren senin o yerlere göklere sığdıramadığın ve bir türlü burnundan kıl aldıramadığın kocan yahu, kocan! O kadıncağızı boş versene...”

Bazen de eğer beni dinleyen birisi olursa uzun uzun felsefi analizlerde bulunur dururdum...

Ama sonra, bambaşka bir mevzuda, ben de kızmaktan ter ter tepindiğim o kadınların yaptığını yapmakta olduğumu fark ettim. Bunu görmek çok zordu çünkü konu çok farklıydı ve arada ciddi bir çıkar çatışması bulunuyordu.

Bu konuyu tam anlamıyla fark etmemin sebebi bu yazıyı okumaya başladığım anlarda çok az bir kısmını okumakta olduğum bir kitaptı.

Meghan O’gieblyn tarafından yazılıp çoğunlukla yapay zekâ ekseninde ilerleyen “Tanrı İnsan Hayvan Makine” adlı bir kitap. Şimdiden tavsiye ediyorum çünkü benim için en önemli ölçüt kitapta kesinlikle mevcut, samimiyet...

Gelelim benim kafamda bir sürü şeyin oturmasını sağlayan kısmına. Saygın bir insanın, yapay zekâyâ sahip sesli asistanına bağırıp küfürler ettiğini itiraf edişinden bahsediyor kitap. Hatta eşiyile birlikte bağırırlar zavallı asistana. Bunu yapmalarının eşiyile birleşmelerini sağladığından falan bile bahsediyordu kitapta. Zavallı hedefin, hedefe kilitlendikleri ve öfkelerini ondan çıkarttıkları için bir tür düşman hâline geldiğinden...

İşte benim aklıma birden o zavallı insanlar geldi, benim ötekileştirip düşman kıldığım insanlar, dilenciler...

Ben dilencilerden ölümüne nefret ettiğimi hafif bir utançla ama ille de hınçla düşünür, dinleyen biri olursa da bunu söylemekten geri durmazdım. Ne kadar utanç verici öyle değil mi? Beni esefle kınamayı ihmal etmeyin lütfen. Tıpkı benim o kadınlara yaptığım gibi...

Neden nefret ediyordum dilencilerden? Bana ne zararları vardı?

Bir görmeyen olarak insanların beni dilenci sanmalarından nefret ediyordum aslında.

İtiraf ediyorum, kaç defa önümde dilenen bir dilenciye tekmelemek istedim. Dedim ya, aramızda bir çıkar çatışması vardı, benim de en kuvvetli bahanem buydu. Bahane bulmak kolaydır ne de olsa...

Sonra, kitaptaki o insan, kendisinin asistana bağırırken karşısında onu izleyen oğlunu fark ediyor ve ona ne kadar da kötü bir örnek olduğunu düşünüyor.

Çok şükür benim kendisine kötü örnek olacağımı düşündüğüm bir oğlum yok ama bana şah damarımdan yakın bir ben var hesap vereceğim. Yatağımda uyumadan önce aklıma geldiğinde utanacağım bir kendim var kendimden içeri.

Bahsettiğim olaylardaki o rakip kadınlar arasında da bir çıkar çatışması vardı. Ama onların asıl kızacağı kişiler bahis konusu erkekler olacağı ve benim bunu gayet iyi bildiğim gibi, benim de

asıl kızacağım insanlar, yolumda yürüyen, dilenmek konusunda en ufak bir eğilim göstermeyen bir insana dilenci muamelesi yapan insancıklardı.

Sözün özü, çıkar çatışmaları bazen önünüzü görmekte zorlanmamıza sebep olabiliyor. İşte o zaman ne kadar hümanist ya da düşünceli olduğumuz önemli olmuyor, tuzağa düşüveriyorsunuz böyle.

İşte o zaman, biraz daha öfkeden, yargılama hırsından arınıp düşünmek gerekiyor belki de.

ARI KOVANI

KADINDAN HABER GAZETESİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Şule SEPİN İÇLİ

sulesepin06@gmail.com

KONUK: Özge Göncü

Şule: Sevgili Umudun Kadınları izleyicilerimiz; size bu kez de İstanbul Şile’den sesleniyoruz. Burada Kadının İnsan Hakları Derneğinin düzenlediği bir toplantı vardı. Orada farklı farklı arı kovanıyla karşılaştık ve karşımızda Özge Göncü adında bir arı kovanımız var. Ben nasıl bir arı kovanı olduğunu birazdan anlatacağım ama şu kadarını söyleyebilirim, benzer işler yapıyoruz; o da bir gazete çıkarmayla ilgili mücadele yürütüyor ama önce kendisini kısa sözcüklerle tanıtmasını rica edelim.

Özge: Özge Göncü ben. Mersin’de yaşıyorum. Aslen mimarım ama yaklaşık 15 yıldır feminist, kadın hareketinin içindeyim. Aynı zamanda bir KİHEP (Kadının İnsan Hakları Eğitim Programı) eğiticisiyim. Üç kez KİHEP grubu açtım ve katılan kadınlarla birlikte güçlendiğimiz bir zamandayız.

Şule: Peki, sivil toplum örgütleri, kadın örgütleri olarak hangi örgütlerde bulundun, bir de onları alalım.

Özge: Ben TMOB, (Tüm Mersin Odaları Birliği) içerisinde kadın hareketleriyle tanışmıştım zaten. Arkasından Mersin’de Kadın Emegi Kollektifiyle birlikte çalıştım. Aynı zamanda Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Mersin Şubesinde eski yöneticiliğini yapıyordum. Kadın hareketlerine orada da devam etmişliğim var.

Şule: Gazete çıkartma fikri nereden geldi?

Özge: Aslında 2017 yılında ilk açtığım KİHEP grubunda Fatoş Sarıkaya adında katılımcı gazeteci bir arkadaşımız vardı. Adı Fatoş Sarıkaya, kadın hareketiyle ilgiliydi; kendisini bu örgütün içinde tanımlıyordu ama dili, kavramları nasıl kullanacağı üzerinde gelişmesi gerektiğini

düşünüyordu. Biz 16 hafta KİHEP yaptık. KİHEP çalışması bittikten birkaç yıl sonra Fatoş'un kafasında pişmiş bir proje ortaya çıkmaya başladı. Bu da 'Kadından Haber Al' adı altında bir internet sitesiydi, bir gazeteydi. 2017'de biz eğitimimizi tamamladık. 2020 yılında Kadından Haberin web sitesi açılmış oldu.

Şule: Bu gazete neleri amaçlıyor nasıl bir gazete? Bunu biraz anlatabilir misin dinleyicilerimize?

Özge: Esas sloganlarından biri, 'kadından al haberi' yani bu ataerkil, bu eril dünyada kimden ne bilgi aldığımız çok önemli gazeteciler vardır' diye de ekliyor. Gazetecilik camiasında sürekli mesleki anlamda kadın gazetecileri masa başında oturmaya iten bir sistem var. Kadın gazeteci arkadaşlar "Hayır, biz buna karşılık kendi gazetemizi çıkaracağız. Sokakta da basımında da biz olacağız, dağıtımında da biz olacağız." gibi bir şiarları vardı. Dolayısıyla "Feminist gazeteciler burada" diyorlardı ve eril medyaya karşı feminist basım "Bir de bizden dinleyin haberleri." diyerek yola çıktılar.

Şule: Gazete ayda bir mi çıkıyor, nasıl çıkıyor?

Özge: Esasen 2020 yılında 'Kadından Haber Sitesi' kuruldu; o günden beri aktif. Şimdiye kadar üç basılı sayımız çıktı. Onlardan ikisi Sekiz Mart'a, bir tanesi de 25 Kasım'a denk gelecek şekilde 2022 yılından itibaren üç sayımız çıkmış oldu. O kadar çok emek var ki dağıtımına kadar hiç kimseden destek almadan ekonomik çevrimine kadar hepsini kadın gazetecilerin yaptığı, bizlerin de Mersin'de kadın hareketindeki kadınlar olarak yazıyla vs. destek verdiğimiz çalışma.

Şule: Gazete kaç sayfa oluyor?

Özge: Sekiz sayfa basıyoruz genelde. İçeriğine, boyutuna ve mali gücümüze göre değişiyor tabii ki.

Şule: İçeriğinde neler var?

Özge: Gündem haberleri, sanat haberleri, LGBTİ+ ve kadın+lara yönelik her türlü haber, spor, sağlık, ekoloji eğitim, emek gibi konuları içeren bölümlerimiz oluyor. Ayrıca gündeme dair bizim fikir yazılarımız oluyor. Yani o dönemde 6284'ü tartıştırmaya çalışıyorlardı; onu savunuyorsak o oluyordu. İstanbul Sözleşmesini yazdığımız oluyor. Bir de bizim asıl perspektifimiz haberlerin içinde kadınlara karşı olumsuz yargılar değil, kadınların kadın bakış açısından o perspektifi vermek. Mesela bir cinayeti kadını suçlayan haberlere karşı gerçekten kadına yönelik şiddet perspektifinde o haberi vermek bizim için önemli.

Şule: Bu arada ekibiniz kaç kişiden oluşuyor?

Özge: Yani çok görünür hareket olduğu için ekibimiz aşağı yukarı altı ile on arasında değişen sayılarda ama çoğunun Mersin'deki yerel kadın gazeteci olmalarına dikkat ediyoruz.

Şule: Bu daha çok yerel düzeyde haberleri mi bir araya getiriyor acaba?

Özge: Açıkçası şimdiye kadar yerel düzeydeydi ama biraz genişlemek gibi bir umudumuz var; daha kollektifleştirmek, daha sürdürülebilir kılmak için ve bazı planlarımız var. Şans dileyin lütfen!

Şule: Bol şans diliyoruz. Biz de benzer bir dergiyiz zaten; bağımsız yürütüyoruz işlerimizi. Umudun Kadınları Dergisini duymuş muydunuz?

Özge: Evet duydum hem de çok güzel bir şekilde duydum. Hiç de inceleme fırsatım olmadı ama bundan sonra ben de takipçiniz olacağım.

Şule: Birbirimizle dayanışarak işlerimizi büyütebiliriz aslında; bunu biz çok önemsiyoruz. Sizin için de önemli olduğunu düşünüyorum.

Özge: Çok kıymetli mutlaka.

Şule: Peki şimdi Kadından Al Haberi, diyorsunuz ya, bu konuyla ilgili önce kadınlara bir eğitim mi veriyorsunuz? Nasıl oluyor, bu olumsuz yargıları geri püskürtmek için.

Özge: Açıkçası Fatoş'un yani gazetenin kurucusunun KİHEP eğitimini alması başlı başına bilincin yükselmesi anlamına geliyordu. Arkasından zaten gazeteyi çıkarma aşamasında bir iş olarak değil de bir atölye düşünürseniz, zaten kadınların birbiriyle kurduğu iletişim, eril medya yerine, gerçekten kadın bakış açısını inşa ediyorlar. Birbirlerinden öğreniyorlar diyebiliriz aslında.

Şule: Kadından haber derken nasıl oluyor? Yani kadınlar bir haber buldukları zaman kendileri mi yazıyor yoksa internetten mi bazı derleme haberleriniz oluyor?

Özge: Açıkçası şöyle: Bir kere içerik çalışmasının hepsini kadın gazetecilerden oluşan kadın grubumuz yapıyor. Bunun dışında Mersin yerelinde ne kadar kadına dair haber varsa, bu herhangi bir belediyenin kadın çalışması olabilir ya da yerelde Mersin'de mesela kadın yönetmen var; onun haberi olabilir. Kadın derneklerinin çalışmalarının haberi olabilir. Bazen kadın cinayetleri oluyor, şiddet oluyor, onların süreçlerinin, davalarının takibi olabilir. Böyle birçok koldan oluşan öznesi kadın+lar olan haberleri derleyip gazeteye web sitesine koyuyoruz. Bunun dışında, örneğin "Aa bir dakika, şu arkadaş şu konuda çalışıyor" deyip bunun hakkında bir makale istiyoruz. Kadın hareketi içerisinde düşünce üreten kadınların fikirlerini oraya yansıtmak için elimizden geleni yapıyoruz.

Şule: Bir yerde aslında sizi özgürleştiren ve bütün haberleri de insanların bir arada görebileceği, belki araştırmalarında kullanabileceği bir haber gazetesi. Biz de Umudun Kadınları Dergisi olarak Selvet adlı bir arkadaşımız var; kendisi Bilim Dünyasında Bu ay, Sanatın Kadın Sesleri ve Kadının Güncesi diye üç köşe hazırlıyor. Biz aylık çıkardığımız için ayın ortasında toplantı yapıp o ayda bitirmek durumunda kalıyoruz; haberler tam anlamıyla bitmemiş oluyor, bazan bir sonraki aya da sarkabiliyor ama önemli olan o haberlerin kadınlara toplu bir biçimde ulaşabilmesi. Çünkü biliyorsunuz çok sayıda internet ortamında haberler var, bilgi kirliliği olabiliyor

Ya da gözden kaçabiliyor. O anlamda toplu bakış açısından da bizim açımızdan da çok önemli oluyor. Sizin yaptığınız işleri de bu anlamda önemsedim ben. En azından şiddet gününde, mücadele gününde ya da 8 Mart'ta böyle sayılar çıkıyor. Peki, bundan sonraki hedefiniz nedir? Yani yine böyle aylık mı çıkarmak istiyorsunuz ya da şimdi yaptığınız gibi özel sayılar mı çıkaracaksınız? Hayalleriniz neler?

Özge: Aslında bizim şimdiki hedefimiz, düşündüğümüz şey, bunun sürdürülür olması için nasıl bir mekanizma kurabiliriz? İlk olarak maddi bakımdan nasıl bir mekanizma kurabiliriz? İkinci olarak kollektifleşmesi yani bilim kurulunun vs., sürekliliğinin kollektif olması için nasıl bir şey kurabiliriz diye düşünüyoruz. Aynı zamanda yerelden çıkıp biraz Türkiye çapında bir şey olursa nasıl oluru tartışıyoruz. Ama bizim ayda bir çıkarma gibi bir iş yükünü kotaracak bir durumumuz yok. Biraz da kendi sınırlarımızı bilerek hakikaten senede iki sayı bizim için şimdilik yeterli. Hatta bir süre basılı sayı değil, internet üzerinden gidip ondan sonra başka bir mekanizma bulup devam etmek bizim için şimdilik yeter. Esasen sürdürülebilirlik.

Şule: Bastırıp dağıtıyoruz dediniz ya, kaç adet bastırıyorsunuz ve dağıtımını nasıl yapıyorsunuz?

Özge: Yani bin ile üç bin arası bastırdığımız oldu. Baskısının takibi, onların ödemesi, basını, dağıtımı vs. her şey birkaç kadın üzerinden yürüdüğü için maalesef sürdürülebilirlik derken bundan bahsediyordum. Zaman zaman çok zorlandığımız oluyor. Mersin'in yereline dağıtıyoruz genel anlamda. Şimdilik böyle bir alandayız.

Şule: Peki dağıtımı daha çok kadınlara mı yapıyorsunuz, yoksa erkekler de alabiliyor mu?

Özge: Erkekler de alabiliyor. Bizim önceliklerimiz kadın örgütlerinin kendi içlerini anlamaları için biz bunları yaptık ve Mersin'de böyle şeyler de olabiliyor demek için kadın örgütlerinin birincil olarak görmesi, kadınların bunu okuması. Ama tabii ki bizim gazetemizin başlıklarına bakarsanız bir 8 Mart coşkusu görebilirsiniz. 25 Kasım'da kadınların ne talep ettiğini açık açık görebileceğiniz şeyler. Bunun için erkeklerin olduğu alanlarda da bu sesin duyurulması çok önemli.

Şule: Dağıtım yaptığınız kişilerden gelen geri bildirimlerden de biraz söz eder misiniz?

Özge: Açıkçası çok olumlu geri bildirimler alıyoruz. Bir kere gazetenin belki biraz öneminden bahsetmek lazım. Mersin'de Kadından Al Haberi Gazetesinden başka bir kadın gazetesi çıkmıyor. Şu andaki tek kadın gazetesi. Daha önce bir gazetemiz vardı ama artık yok. Mersin'in bildiğimiz tek feminist gazetesi. Dolayısıyla içerik birçok bakış açısının ötesine geçen şekilde oluyor.

Onun için geri bildirimler inanılmaz güzel oluyor. "Aa bu kadar güzel işler yapılıyor mu? Aa bunlar burada oluyor mu? "O kadar da güçsüz değiliz o zaman. Umutsuz olmayalım o zaman" diye geri dönüşler alıyoruz, özellikle kadınlardan.

Şule: Bu kadar dağıtımlar yapıyorsunuz ya, sosyal medyada da takipçi sayınız oldukça iyi mi acaba? Biz o kadar uğraşıyoruz. Çünkü herkes okumayı pek tercih etmiyor ne yazık ki.

Özge: Maalesef insanların uzun yazıları okumakla ilgili sıkıntıları var. Biz de istediğimiz takipçi sayısında değiliz tabii ki. Güçlenmek ve dayanışmak bize her zaman iyi gelecektir.

Şule: Sen gazetede yazıyor musun?

Özge: Evet yazıyorum. Birkaç yazım çıktı tabii ki. Erkeklikle, toplumsal çalışmalarla, veganlıkla ilgili çeşitli yazılar var.

Şule: Biz de yazılarınızı dergimize bekliyoruz. Çok istediğiniz bir yazı olursa iletirseniz, o şekilde yayımlarız. Bu şekilde dayanışmak bizim için çok kıymetli. Ya da bizim yazılarımızdan çok beğendiğiniz olursa “Bu yazı gazetemizde yer almalı.” dersiniz, biz de onları size seve seve göndermek isteriz.

Özge: Sürekli yazarız. Hatta Umudun Kadınları hakkında en kısa zamanda da bir haber yapmak isteriz.

Şule: Harika bir şey olur; zaten bugün Posterde bir haber listemiz vardı. Altı yerde yayımlanmıştı. Altı haber oldu, yedincisi de siz olursunuz. Ayrıca öğrencilerin yapmış olduğu küçük projeleri haberleştiremiyoruz bile. Onları linkleri olmadığı için paylaşamıyoruz ama biz de yavaş yavaş sizin gibi güçlenmeye ve büyümeye çalışıyoruz. Umarım sürdürülebilir bir dergi olur. Çünkü o kadar emek boşa gitmemeli. Ne kadar yorulduğunuzu da çok iyi anlayabiliyorum. Bir yanıyla da çok keyifli. Söylemek istediğin başka bir mesaj varsa onu da alıp bitirelim.

Özge: Bir kere aynı yolda yürüyor olmak çok keyifli. Onun için Umudun Kadınlarına bir dayanışma mesajı ve sevgilerimi iletmek istiyorum buradan. Bu güzel yolda hakikaten uzun süreli ve dayanışma içerisinde yürüyelim birlikte.

Şule: Sevgili izleyicilerimiz; çok değişik bir konuda röportaj yaptık ve kısa sürede birçok bilgiyi bize ilettili Özge. Kendisine çok çok teşekkür ediyoruz ve aynı zamanda benzer süreçlerden geçtiğimiz için dergi olarak birbirimizi daha iyi anladık, birbirimize umut olduk. Başka bir Arı Kovanında buluşmak üzere, hoşça kalın.

11 Kasım 2023

ONUN GİZEMİ

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Kapıyı açıp da onun üzerine bastığında, tanımlanamaz bir huzur duydu içinde. Bu huzuru, hafif hafif esen bir rüzgâr, insanı kavurmayan bir sabah güneşi, bütün güzelliğiyle destekliyordu.

Oysa ayağının altındaki hiçbir özelliği olmayan, eski, küçük, penyeden bir kilimdi alt tarafı. Yine de öyle bir mutluluk bulmuştu ki kadın, balkonda kenarlıklara dayandığında; kendisine sorulacak olsa, şu anı asla hiçbir şeye değişmezdi.

Sonra bir an, içinden ona dokunmak isteği gelerek, eğilip belli belirsiz kabartılarını yokladı ve daha da huzur buldu. Yeniden doğruldu ve çevreyi incelemeye koyuldu. Kendisinin bilmediği farklı hiçbir şey bulamadı. Balkonun kısa kenarına, kendi eliyle yerleştirmiş olduğu, üzeri kilimle kaplı olan küçük sedir ve onun yukarısında yine kendi düzenlediği, dal ve yapraklarını o yana yönlendirdiği hanımeli, asmadan oluşan kameriyesi, pencerenin önüne sıralanmış çiçek saksıları yerli yerindeydi. Yine ayrıca, balkonun aşağısındaki bahçede, boy vermiş küçüklü büyüklü ağaçlar ve çiçekler de oradaydı. Gerçi her zaman bütün bunların varlığı onu hep rahatlatırdı ama bu gün daha bir başkaydı her şey.

Oysa az önce, mutluluktan eser yokken yüreğinde, hatta ağlamaklı, çaresizce dolaşırken odaları, şimdi değişen ne olmuştu ki...

Her ne olursa olsun, bu durum çok iyi gelmişti ona. Öyle ki, çaresizliği yok olmuş, daha bir kararlı duyumsamıştı kendini. Evet, hep böyle kalmalıydı; enerjik, kilimin üzerindeki çıplak ayaklarına verdiği güçle dimdik ve son derece kararlı olmalıydı hep.

Onu enerjik yapan kuşkusuz doğaydı, doğanın bu harika parçalarıydı. Oysa kendisi de onun bir parçası olduğu halde, neden her an kendisini bu denli harika hissetmiyordu? Öyleyse, bir şey vardı doğru gitmeyen ya da yanlış olan. Belki de kendi bilgisi yanlıştı. O halde ne yapacaktı; şu anki iyiliği, diğer anlarında da nasıl yakalayacaktı? Bunun mutlaka bir yanıtı olacaktı, olmalıydı. Çünkü bu denli kusursuz yaratılmış varlık insan, harika olmayı da başarabilirdi. Kötü olmamayı başarabilirdi; yüreğini iyilikle doldurabilir, başkalarının neler hissettiğini anlayabilir, onların acılarını duyabilir,

Ve hatta onların yaralarını sarabilirdi. Böyle insanlar çok olmamakla birlikte, yok da değildi. Kendisi de aslında yaralarının sarılmasını bekleyenlerdendi. İşte bu yüzden, iyiliğin çözümünü, mutluluğun gizemini aramalıydı.

O zaman tek şey kalıyordu; düşünce tembelliğini bırakıp, son hızla gerçeği bulmaya yoğunlaşmak gerekiyordu. Böylelikle mutlaka onun gizemini bulacak ve gizini çözecekti; dahası, belki de sonsuz mutluluğu yakalamış olacaktı.

BİLİM DÜNYASINDA BU AY KASIM

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktar@hotmail.com

Merhaba değerli okurlarımız ve dinleyicilerimiz, yine fazlasıyla ilginizi çekecek bilim haberleriyle beraberiz. Önce başlıklar:

Yalnızlık erken ölüm riskini yüzde 77 arttırıyor.

Sperm kalitesi düşüyor! Bilimsel gizem çözüldü.

Uzmanlar açıkladı: Telefonu gece şarj etmenin zararları.

Yalnızlık erken ölüm riskini yüzde 77 arttırıyor.

Glasgow Üniversitesi'ndeki akademisyenler, sevdiklerini ayda en az bir kez görmemenin ve yalnız yaşamamanın insanların ölme riskini önemli ölçüde artırdığını hesapladı.

Birleşik Krallık genelinde yetişkinlerin sağlık ve genetik durumlarını takip eden uzun vadeli bir çalışma olan **UK Biobank** çalışmasından elde edilen verileri kullanan araştırmacılar, ortalama yaşı 57 olan 458 bin 146 kişi tarafından bildirilen beş farklı sosyal bağlantı türünü inceledi ve ardından bu kişileri ortalama 12,6 yıl boyunca takip etti. Yalnız yaşamak, sık sık yalnız hissetmek ya da arkadaş veya aile ziyaretlerinin seyrek olması gibi her bir sosyal izolasyon biçiminin daha yüksek ölüm riskiyle bağlantılı olduğunu buldular.

Araştırmaya göre, yalnız yaşayan ve arkadaşlarını ya da ailesini hiç görmeyen kişilerin herhangi bir nedenden ölme riski yüzde 77 daha yüksek. Araştırmacılar ayda bir kez insanların arkadaşları veya ailesi ile buluşmasının bu riski azaltabileceğini belirtti.

Çalışma, sosyal izolasyon ve yalnızlığın ölüm riskini neden artırdığını incelemedi, ancak Glasgow Üniversitesi'nde genel uygulama ve birinci basamakta klinik araştırma görevlisi olan baş yazar **Dr. Hamish Foster** şunları söyledi:

"Sosyal olarak daha izole olan insanlar, örneğin sigara içmek veya yüksek alkol alımı gibi daha sağlıksız davranışlara sahip olabilirler." Ayrıca, kendilerini doktora götürmeye yardımcı olacak ya da gerektiğinde yardım almaya teşvik edecek birilerinin olmamasının yanı sıra bağışıklık sistemi üzerindeki doğrudan biyolojik etkilerin de faktör olabileceğini öne sürdü. Bulgulara yanıt veren İngiliz Psikoloji Derneği'nin seçilmiş başkanı ve Klinik Psikoloji Bölümü Başkanı Dr. **Roman Raczka** şunları söyledi:

"Bu çalışma hem nesnel hem de öznel sosyal bağlantıların düşük seviyelerde olmasının zararlı etkilerini vurgulayarak, yalnızlık ve sosyal izolasyonun farklı boyutlarını ve nedenlerini anlamamızın ne kadar önemli olduğunu göstermektedir, böylece önemli bir halk sağlığı sorunu olarak kabul edilir ve toplum düzeyinde etkili müdahaleler geliştirilir."

Age UK hayır kurumu direktörü **Caroline Abrahams**, araştırmanın yakın arkadaşların ve aile üyelerinin önemini altını çizdiğini söyledi. **"Hangi yaşta olursak olalım, bir sağlık sorununu görmezden gelmek ve bu konuda bir şeyler yapmayı ertelemek hepimiz için çok kolaydır, ancak güvenebileceğimiz bir yakınımızın olması gerçek bir fark yaratabilir. "Bazı yaşlı insanlar için randevuya birlikte gitme ya da en azından ulaşım konusunda yardımcı olma teklifi, bir sağlık sorununu aktif olarak takip etmeleri ya da ciddi şekilde rahatsızlanana kadar geçiştirmeye devam etmeleri arasındaki farkı yaratabilir."**

Sperm kalitesi düşüyor! Bilimsel gizem çözüldü

Cep telefonlarının yaydığı elektromanyetik radyasyonun, insan üreme sağlığını, özellikle de sperm kalitesini olumsuz etkileyebileceği yönündeki hipotez, yıllardır bilimsel araştırmaların ve kamuoyunun ilgi odağı oldu.

Şimdiye kadar bu konudaki çalışmalar çeşitli sonuçlar ortaya koydu, bazıları radyasyonun belirgin bir etkisi olmadığını gösterirken, diğerleri fazla cep telefonu kullanımını sperm kalitesinin düşmesiyle bağdaştırıyor.

Son kesitsel bir çalışma ise **Cenevre Üniversitesi ve İsviçre Tropikal ve Halk Sağlığı Enstitüsü** iş birliğiyle yapıldı. Bu çalışmada, 2005 ile 2018 yılları arasında altı askerlik merkezinde toplanan 18-22 yaş arası 2886 İsviçreli erkeğin verileri kullanılarak cep telefonu kullanımı ile sperm sayısı arasında bir ilişki arandı. Çalışmayı yürütenler, erkeklerin yaşam tarzı, genel sağlık durumu ve cep telefonu kullanım sıklığına dair ayrıntılı anketler doldurdıklarını açıkladılar. Sonuçlarda, cep telefonu sık kullanımı ile sperm konsantrasyonu anlamına gelen sperm kalitesinde bir azalma olduğu görüldü. Haftada bir kez veya daha az cep telefonu kullanan erkeklerin ortalama sperm konsantrasyonunun, günde 20 kez veya daha fazla cep telefonu kullananlardan daha yüksek olduğu ortaya çıktı.

Ancak, yazarlar sperm hareketliliği ve morfolojisi ile cep telefonu kullanımı arasında bir ilişki bulamadı. Bu çalışma, önceki araştırmalardan daha kapsamlıdır ve elektromanyetik dalgaların meni kalitesi üzerinde etkisi olup olmadığına dair devam eden bilimsel görüş birliğini sorguluyor. Araştırmacılar, önümüzdeki dönemde elektromanyetik dalgaya maruziyeti doğru bir şekilde ölçmeyi ve cep telefonu kullanımının farklı türlerini de inceleyen yeni bir çalışma başlatmayı planlıyor.

Çalışma **Fertility and Sterility** dergisinde yayımlanmıştır. Bu sonuçlar, cep telefonlarının uzun süreli kullanımının erkek üreme sağlığını etkileyebileceğine dair önemli bir bulgu olarak değerlendiriliyor. Ancak cep telefonlarının sperm kalitesini etkilemesi konusunda daha fazla araştırma ve kesin kanıt gerekiyor. Bu yüzden de ilerleyen süreçlerde yapılacak olan testler ve araştırmalar önem arz ediyor.

Uzmanlar açıkladı: Telefonu gece şarj etmenin zararları

Avustralya'daki Central Queensland Üniversitesi profesörü Ritesh Chugh'a göre, telefonlar gece şarj edildiği takdirde, alması gereken gücün 4 katını alıyor ve arkada çalışan uygulamalar yüzünden düşen şarjı tekrar tekrar doldurmaya çalışıyor, bu duruma ise "damlama şarj" deniliyor.

Profesör Chugh'un sözlerine göre, "damlama şarj" zamanla telefonların pil ömrüne zarar veriyor. Cep telefonu üreticileri ise bu durumun önüne geçmek için ürünlerine yeni özellikler ekliyor.

Apple ürünü cihazlar bu durumu engellemek için şarj yüzde 80'i geçtikten sonra, Samsung cihazlar ise yüzde 85'i geçtikten sonra şarj akımını geciktiriyor, bu da dolaylı yoldan pil ömrüne zarar veriyor.

Uzmanlara göre, kullanıcılar bu durumun önüne geçmek için telefonlarını gün içerisinde yüzde 20 ila 80 şarj arasında kullanmalı ve gerektikçe şarj etmeli.

Gelecek sayımızda görüşmek dileğiyle umutla kalın.

14 Kasım 2023

SABAHIN ÇAĞRIŞTIRDIKLARI

Yazan: YAYLA BOZTAŞ

yaylaboztas@yahoo.com

Bu sabah gökyüzü yeteri kadar mavi değil. Ya mahmurluğunu üstünden atamadı ya da akşama kadar böyle asıp duracak suratını. Bilinmez hep biz insanların mı dertleri var?

Sokaklar yeni güne hazırlanıyor. Her zamanki yerine yerleşiyor kır saçlı yetmişlik ayakkabı boyacısı. Onu görünce seviniyorum. Selamlaşıyoruz, "Müşteriniz bol olsun." diyorum. Aramız iyidir ama bir kez olsun ayakkabı boyattırmadım ona. Evde boya var, ben boyuyorum, üstelik bu boya istemeyen spor ayakkabılar çıkınca...

Köpekler de kendilerine torba içinde kemik, atık getiren kadını bekliyorlar. Kolay mı sabah kahvaltısının zamanı geldi. Bu yüreği kendinden güzel kadın hiç aksatmaz işini. Konuşuruz bazan. "Biliyor musunuz bu kemikleri parayla veriyorlar bana? Tabağı otuz lira. Şaşırdım, üç gün önce bir adam plastik kasalar içinde bir yığın sıyrılmış kemiği çöp kutusuna dökerken çevresinde birkaç köpek kokuyu alıp toplanmıştı. Çöp kutusu ayakla pedalına basılıp açılardan. Yani o hayvanların oradan bir parçacık alma şansları yok. Kadına anlatınca "Vicdan öldü, o çöpler orada kokuşacak,

hayvanlar da aç aç dolaşacak çevresinde,” haklıydı, biz yalnızca kendisini düşünen açgözlü insanlar ne zaman olduk?

Dönüp fırının yoluna girdim. İşte benim değişmezlerimden biri daha. Mendil satan kara gözlü oğlan. Bir gözde bu kadar mı çok kirpik olur. Bir göz hem kara hem de bu kadar ışıklı nasıl olur? Üstelik esmer yüzünde birer delik gibi güldükçe daha çok derinleşen gamzeleri. Önünde çantası, içinde mendilleri. Elinde de gelip geçene uzatacağı tek mendil. Uzatma hareketi dışında hiç ses yok. Birkaç soru sorduğumda yanıtladığı için ben bilirim konuşabildiğini ama bilmeyen dilsiz sanır. Yanaşıp

“Günaydın, bugün erkencisin,” dedim.

“Sağlık ocağına gideceğim, onun için. Bir saat daha var açılmasına. O zamana kadar...” tamamlamadı cümlesini. O zamana kadar... Sonuna eklenecek cümle belli... “birkaç mendil satabilirim” ya da buna benzer bir şey.

“Ver bakalım benim mendilimi, hava soğuk, şimdi burnum akarsa, rezil olmayayım sokaklarda, öyle sümüklü sümüklü.” Güldü. Hep böyle onu güldürecek şeyler söylemek isterim. Değilse orada eline mendil tutturulmuş bir çocuk heykeli gibi oturur durur. İlk gördüğümde neden okulda değil de buradasın?” diye sormuştum. Doğru yalan bilmiyorum,

“Bir yaşım daha var. Seneye gideceğim. Hem belki köyümüze döneriz. Babam “Okul değiştirmeyelim dedi”

İnanmalı mıydım? Yoksa...

Onunla vedalaşıp yoluma devam ettim, telaşlı koşuşturmalar, araba homurtuları başlamıştı.

Şehir uyanan koca bir dev gibi geldi bana. Sanki bir karınca sürüsü çöp, saman, kırıntı taşımak için dağılmıştı sokaklara.

Fırının önünde uzun bir kuyruk. İçerde çeşit çeşit ekmekler. Artık ekmeklerin de kenti var, Uşak, Ödemiş, Seferihisar vb. Bir de ırk ayırımı, Karakılçık, Siyez, Beyaz, Tam buğday, Ekşi Maya... Daha birçok ekmek. Eskiden tek adı vardı yediğimiz, soframızdan eksik olmayan bu besinin. Ekmek... Hatta eşimin köyüne gittiğimizde ev sahibi “Gitmeyin ekmek yiyelim” dediğinde şaşırmıştım. Öylesine değerli ki orada ekmek yemek yerine geçen bir sözcük olmuş.

İçimde bir yığın düşünceyle ekmeğimi alıp evimin yoluna koyuluyorum. Gidip bir ekmek yiyelim bari.

TARİHİN KADIN YÜZLERİ

İLK KADIN HEYKELTRAŞIMIZ SABİHA ZİYA

HAZIRLAYAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Sabiha Ziya ile ilgili videoyu izlediğimizde ‘dergimizin bu köşesinde yer alması gereken kişilerden birisi!’ diye düşündük ve tarihin bu kadın yüzüyle sizi de tanıştırmak istedik.

Sabiha Hanım 1904 de İstanbul da doğdu. Evlenince ‘Bengütaş’ soyadını almıştır. İlköğrenimini Eyubsultan Reşadiye Numune Mektebi'nde yaptı. Annesi Asime Hanım, Babası Ziya beydir. Babasının görevi nedeniyle çocukluğunda ailesiyle birlikte Şam’a gitti ve eğitiminin dört yılını Şam’da Fransız Katolik okulunda sürdürdü. İstanbul’a döndükten sonra Köprülü Fuat Paşa Okulu’na devam ederek burayı bitirdi. Küçük yaşlarda güzel sanatlara ilgi duyduğundan, henüz liseyi bitirmeden on altı yaşındayken Sanayi-i Nefise Mektebi Güzel Sanatlar Akademisi, Mimar Sinan Üniversitesi’nin resim bölümüne girdi. Burada Feyhaman Duran’ın öğrencisi oldu. Kendi kendine antik bir büstü kopya eden Sabiha Gönültaş’ın bu yaptığını gören heykel öğretmeni, kendisinin yaptığına önce inanmadıysa da daha sonra ikna olunca onu destekleyip okulun heykel bölümüne ilk kız öğrenci olarak alınmasına yardımcı oldu. İhsan Özsoy’un öğrencisi olarak yeteneği kısa sürede fark edilen Bengütaş, okulunu birincilikle bitirdi.

Sabiha Bengütaş, daha sonra İtalya’da Roma Güzel Sanatlar Akademisi’nde Luppi’nin atölyesinde heykel eğitimine devam etti ve bu alanda ihtisas yaptı. İtalya’da büyük deneyimler kazanan sanatçı, Taksim Meydanı’nda ki Atatürk Anıtı’nı yapan ünlü İtalyan heykeltıraş Pietro Canonica’nın asistanlığını yaptı. Padişah Abdülhak Hamit’in torunu Şakir Emin Bey’le evlenen Sabiha Hanım, eşinin diplomat oluşu nedeniyle birçok yabancı ülkede bulundu. Mesleğini bu ülkelerde sürdürdü... Bu sayede Brüksel’den sonra İtalya, Moskova gibi çeşitli yerlerdeki değerli sanat eserlerini tanıma fırsatı buldu. Bengütaş; 1925 yılında başlayan Geleneksel Galatasaray Sergisi’ne katılan ilk kadın sanatçılardan biridir. Ayrıca 1938 yılında Atatürk ve İnönü için açılan heykel yarışmasında birincilik almıştır. Atatürk heykeli Çankaya Köşkü’nün bahçesinde, İnönü heykeli ise Mudanya’da bulunmaktadır.

Sabiha Ziya, Sanayi-i Nefise Mektebi'nin Resim Şubesi'nde başladığı sanat eğitimini, Heykeltıraşlık Şubesi'nde tamamladı. Sabiha Ziya Hanım, Türk ressam ve heykeltıraş. Sanayi-i Nefise Mektebi'nin heykel bölümünden mezun olan ilk kadın sanatçıdır. Sanat yaşamı boyunca Atatürk, İsmet İnönü, Şair Abdülhak Hâmid, Şair Ahmet Hâşim, Namık İsmail, Bedîa Muvahhit gibi birçok tanınmış kişinin heykel ve büstünü yapmıştır.

Taksim Meydanı'nın simgesi Cumhuriyet Anıtı'nın yapımı, kültür ve sanatın gelişimi için 21 yaşındaki Sabiha Ziya Roma'ya gönderilmiştir.

Taksim Cumhuriyet Anıtını bu yaptırma komisyonu tarafından seçilen birinci Sabiha Ziya, ikinci ise Hadi adında biri olmuştur.

Cumhuriyet Bayramı. İlkler serisinin ilk filmi olan "Sabiha Ziya" aslında çok özel bir yer taşımaktadır.

İstanbul Resim ve Heykel Müzesi Koleksiyon Sergisi tabloları ve büstleriyle zaman zaman ziyaretçisiyle buluşmaktadır.

Sabiha Bengütaş, heykeltıraşlığının yanında ressamlıktan kopmamış, peyzaj resimlerine devam ederken yakın çevresinin de portrelerini yapmıştır. Eşi emekli olduktan sonra Ankara'ya yerleşmişler, kalan hayatlarını burada sürdürmüşlerdir. Eşini kaybettikten sonra Nurol adında bir kız evlat edinmiştir. Sabiha Bengütaş, 2 Ekim 1992 yılında 88 yaşında Ankara'da ölmüştür.

BABAMIN SAATLERİ

YAZAN: Ebru BOZCUK

ebrubozcuk@hotmail.com

Hayatımda iz bırakan bir sürü saat olduğunu düşünüyorum. Babam, saatlere hep çok meraklıydı. Haber vaktinde, spiker "İyi akşamlar, saat 19" dediğinde muhakkak saatini kontrol eder, bir saniye bile geri kalsa hemen düzeltirdi... Kol saatini ve alyansını ömrü boyunca elinden çıkarmadı. Alyansı için "O bizim şeref sözümüz" derdi... Ahhh, artık böyle adamlar kalmadı galiba. Hepsi güzel atlara binip çekip gittiler. Çocukluğumda, evdeki guguklu saat en iyi arkadaşım. Yıllar sonra, evin torunları için de en eğlenceli şey, sallanan sandalyede sallanarak, guguklu saatin kuşlarını seyretmekti. Anneannemin evindeki o devasa görünümlü gonglu duvar saatini de hiç unutmam mesela... Saat başında çalan o gong, herkese bir ciddiyet getirir, saygı duruşuna geçer gibi bir hal alırdık. Zamanın ruhunu bu kadar güzel ifade eden bir şey olamazdı herhalde. Geçen her saati saygıyla selamlamak ve aslında, yaşamının ne kadar ciddi bir şey olduğunu duyabilmek gibi bir şeydi o an. Sırrı buydu belki de büyük gonglu saatin. Yıllar sonra gittiğimde, o saatin o kadar da büyük olmadığını fark edip, çocuk gözlerime sarılmıştım... Kim bilir yıllar sonra belki de ben kaybetmiştim zamanın ruhunu. Çünkü çocukken her şey o kadar büyülüydü ki... Üniversiteye giderken, babamın aldığı ve hala başucumda büyük bir vefa ile duran çalar saat, yolculuğumun en yakın şahididir galiba... Erken kalkmam gerektiğinde hala onu kurarım. Cep telefonu sesiyle uyanmayı hiç sevmedim malumunuz. Çalar saatimin sesi, benim hep iyi uyanmamı sağlamıştır.

TRT sınavını kazandığımda, bordo kadife bir kutu içinde verilen o şahane kol saati... Uzun bir süre, sadece özel zamanlarda taktım onu. Başardığımın simgesiydi o saat benim için. Bir ara bozuldu, hemen saatçiye götürüp tamir ettirdim. Ona bakarak hala saat başı şarkılar söyleyebiliyorsam, o saatin sayesinde. Çünkü o saat, şarkıların ruhudur... Evlendiğimde, babamın

evime aldığı guguklu saat... O da benim sırdaşımdır. Esas kahramanımdır. Son üç-dört yıldır guguk kuşları ötmüyordu ama saati çalışıyordu. Geçen gün birdenbire tekrar ötmeye başladı. Tabii ben yine bütün iyimserliğimle bunda bir işaret var dedim. Bu, güzel bir haberin müjdecisi olabilirdi. Bekliyorum bakalım... Saatler bir evin ruhudur... Evin yaşadığını onlarla anlarsınız. Saatlere bakarsınız, planlar yaparsınız, her şeyi ona göre yaşarsınız. Mesela, kahve saatim geldi dersiniz ya da "Oooo saat yedi olmuş" deyip, Cahit Sıtkı'nın izinden giderek akşam sofrasını kurayım dersiniz... Bakılmayan saatler, duvarda asıldığı yerde kalakalırlar. Bir süre sonra duruverirler. İşte o ev yaşamıyordur artık. Yaşamayan bir evde sakın kalmayın. Ölmezsiniz belki ama ağır yaralanırsınız... Evde guguk kuşları ötsün, gonglar çalsın. Bırakın kendinizi akreple, yelkovanın seyrine... Vardır elbet götüreceği güzel bir yer... Zamanın ruhuna sahip çıkın. Tıpkı çocukluğumuzdaki gibi... Kim bilir, belki o zaman güzel bir şeyler olur...

ÇOĞALALIM ÇOĞALTALIM

SİVAS KARINCA KADIN KOOPERATİFİ

SÖYLEŞİYİ YAPAN: Sultan ÇAMUR KARATAŞ

KONUK: Leyla SUSAMIŞ

Sultan: Sevgili Umudun Kadınları dinleyicileri. Bugün Leyla Susamış'la birlikteyiz. Sivas Karınca Kadın Kooperatifi başkan yardımcısı. Hoş geldin Leyla.

Leyla: Hoş bulduk.

Sultan: Nasılsın?

Leyla: Çok teşekkür ediyorum. Sizinle konuşmak güzel olacak. Siz nasılsınız?

Sultan: Çok teşekkürler. Şimdi siz önce kendinizden bahsedin, Ondan sonra da Kooperatifinizi dinleyelim.

Leyla: Ben 58 yaşında, Leyla Susamış. Öğretmen emeklisiyim. Kooperatifimizi 2019 yılında kurduk. Pandemi nedeniyle bir buçuk yıl ara verdik ama son bir buçuk yıldır da hızlı bir şekilde Kooperatifimiz çalışmaya devam ediyor. 17 ortakla kurulduk. Ama şimdi hanımların işe girmesi, değişik hastalıkları nedeniyle 9 kişiyiz. 9 kişiyiz ama yanımızda yine 7-8 tane ev hanımını çalıştırıp, mağdur etmeden paralarını ödeyerek çalıştırıyoruz.

Sultan: Kooperatifinizde ne yapıyorsunuz, ne üretiyorsunuz?

Leyla: Kooperatifimizde hanımların bildiği gibi hamur işlerimiz var, makarna çeşitlerimiz falan, reçellerimiz var sonra pekmezlerimiz var. Pekmez için kuruldu aslında bu. Sivas şeker pancarının yoğun olduğu bir yer. Sivas'ta şeker fabrikamız yok. Biz Kooperatif olarak şeker pancarı yapalım

dedik, şeker pancarı pekmezi yapalım dedik. Şeker pancarı pekmezi yapıyoruz Sivas'ta elma çok. Üretimi çok ama satılmıyor. Biz bunlarla ne yaparız dedik, elma pekmezi yaparız dedik ve araştırdığımızda elma pekmezi ile şeker pancarı pekmezinin üzüm pekmezi kadar değerli olduğunu, bağışıklık sistemini güçlendirdiğine hatta şeker pancarı pekmezinin şeker hastalarına iyi geldiğini öğrendik. Bizim temennimiz pekmez üretmek. Sonra bizim bir halı atölyemiz var sanat olarak da. Orda da halılar, kilimler dokunuyor. Orda da yine usta öğreticilerimizle beraber çalışmalarımız var. Sivas halısı, Gürün şalı, sonra kilimlerden çantalar hani bizim amacımız bunu yurt dışına kadar göndermek.

Sultan: Çok tebrik ediyorum, pekmez öncelikli, ondan sonra hamur işi.

Leyla: Hamur işlerimiz var, reçellerimiz var, sonra yani günlerde hanımların istediği Sivas içli köftesi, Sivas mantısı, zeytinyağlılar, su börekleri, bizde Sivas kalburabastı deniyor ama Sivas'ta hurma diye adlandırılan tatlımız çok meşhur zaten. Tanınmış olduğumuz için de bizim siparişlerimiz çok şükür Allah'a, çok iyi gidiyor.

Sultan: Siz bundan bir gelir kazanıyorsunuz ve ortaklarınızla da bunu paylaşıyorsunuz.

Leyla: Tabi ortaklarımızla paylaşıyoruz. Başkanımın ben bunu kendimiz için kurmadık. Çok şükür Allaha biz kendi kendimizi idare edebiliyoruz ama yine bizim kooperatifimizde üç tane kanser hastası hanımımız var, maddi zorluklar çekenlerimiz var yani onlardan hariç sonra ben ms hastasıyım, %68 engelli olarak geçiyorum yani dört tane engelliye iş imkanı sağlanıyor.

Sultan: Muhteşem bir çalışma bu, daha genişlemeyi düşünüyor musunuz?

Leyla: Valla genişlemeyi düşünüyoruz. Allah nasip ederse, inşallah projelerimizde geçerse, şeker pancarı pekmezinde, elma pekmezin de fabrikasyon olarak çalışmak istiyoruz. Biz köylerde yapılan ocaklar yakarak, kaynatarak 8 saatte yaptığımız pekmezleri fabrika usulü ile 2 saatte yapmayı ve artık daha çok açılmayı, daha çok üretim yapmayı istiyoruz.

Sultan: Bunun pazarlamasını nasıl yapıyorsunuz?

Leyla: Pazarlamasını, sosyal medya çok önemli. Sosyal medyada yapıyoruz. Bir de fısıltı gazetesi var. O duyar, çok iyi geliyormuş diyor, geliyor. Fabrikamızda satış noktamız da var. Hem üretim yapıyoruz, hem satış noktamız var. Orada da satılıyor, internetten satılıyor. Sonra İstanbul Beşiktaş belediye başkanımız sağ olsun, bize çok yardımcı oluyor. Toplu mantılarda, toplu paketleme yaptıklarında pekmezleri falan bize yardımcı oluyor. Onları gönderiyoruz. Pazar araştırması içindeyiz. Şimdi Sivas'ın bütün marketleri ile görüştük. Oralarda reyonlar kurduk. Allah nasip ederse Migros'a gireceğiz. Bakalım inşallah. Bir de kırdök dediğimiz, böyle hani Beypazarı kurusuna benzer. Bizimki kırdök olarak geçer. Bizim annelerimiz zamanında yaparmış. Yağ ve tereyağı sütle beraber o çok tutuldu, kırdök diyoruz. Bey pazarından daha çok tutuldu.

Sultan: Hamur işi. Börek mi?

Leyla: Beypazarı kurusu gibi. Ama bu içinde süt, yağ var. Sivas’a özgü bir şey. O daha çok gidiyor, yani marketlerde.

Sultan: Marketlerle iletişimi nasıl kuruyorsunuz?

Leyla: Bir gencimizi aldık buraya. Erkek genç, sigortalı olarak çalıştırıyoruz. O pazar araştırmasını yapıyor. Pazarlarımızı o buluyor. Başka kooperatiflerle alışveriş yapıyoruz. Sivas tarhanası yapıyoruz. Kütahya falan meşhurdur ama Sivas tarlasını biz madımağlı yapmaya başladık. Onlar çok tutuldu. Madımağlı erişte yapıyoruz. Onlar çok tutuldu. Renkli eriştelere yapıyoruz o tutuldu. Siyez unu ile yaptığımız eriştelere çok tutuldu. yani öyle gidiyor inşallah.

Sultan: Çok tebrik ediyorum. Gelecek için planlarınız ne?

Leyla: Gelecek için ise başkanım buna çok emek veriyor. Benden çok Nurten Yanalak hocam. Kendisi hemşire emeklisi yine de çalışıyor. Gece nöbetten çıkıyor, fabrikaya geliyor. Ben onun kadar yapmıyorum. Ben usta öğreticiyim. Bütün çalışanlarımız da usta öğreticilik belgesi aldı. Aşçılık belgesini aldılar. Kurs açıyorlar onlar. Herkesi kursiyer olarak çalışıyor, yaptılar. Hepsi belgeli, yani vasıflı eleman diye düşünüyorum. Nurten Yanalak hocam çok çok böyle derin, çok istiyor çok yoruluyor. Ama daha çok yerlere gideceğiz diyor. Artık halıda diyor bir numara olmamız lazım. Halı kurslarımız falan açıldı. Dışarıya açılmayı düşünüyoruz. Halıda sorunumuz yok. Halı biter bitmez parası hazır.

Sultan: Siz gıdanın yanında haliya da açıldınız.

Leyla: Haliya da açıldık. Atölyemiz var.

Sultan: Onu da kursiyerler aracılığıyla yapıyorsunuz.

Leyla: Cumartesi pazar halı hocaları gelip ilmek ilmek dokuyorlar.

Sultan: Çok müthişsiniz, giderek de umarım çok daha gelişir, çok daha çeşitlenir

Leyla: Çok çeşide girmek istemiyoruz. Hocamla beraber konuştuğumuzda da en iyisini yapalım, üç çeşit yapalım. En iyisi olsun, mesela tarhanada en iyisi olsun, pekmezde en iyisi olsun, reçellerde en iyisi olsun.

Sultan: Markalaşalım ve karınca reçelleri, karınca tarhanası...

Leyla: Yapalım diyoruz. Hatta diyorum ya, ben elmadan tatlandırıcı koymadan elmadan reçeller yapıyorum, şeker hastaları için. Elma ile tatlandırıyorum. Mesela çilek reçeli. elmayla elmayla tatlandırıyorum. Şeker hastaları için. Bunlar çok önemli konular.

Sultan: Çok önemli konular, hastalara böyle destekler de çok önemli ve giderek de sanki dünya buna dönüyor gibi değil mi? Yani beyaz şekerden uzaklaşıp meyve şekeri ile her şeyi üretmek.

Leyla: Üç beyazdan uzaklaş deniyor ya biz mesela unda bile ben siyez ununu daha çok kullanmak istiyorum. Çünkü glütteni o kadar az ki bir cimcik. Öbüründe beyaz unda ceviz kadarsa onda fındık kadar. Beslenmemize artık çok dikkat etmemiz lazım. Artık hepsi organik değil. Aldığımız

buğday da organik değil. O kadar gübreyle falan. Sonra şunu istiyoruz biz. Hayvan gübresi ile yapılan yerlerden alalım.

Sultan: Aldığınız yerleri de böylece kontrol edebiliyorsunuz.

Leyla: Köylerle anlaşmalarımız var onlardan alıyoruz.

Sultan: Çok tebrik ediyorum, çalışmalarınızda başarılar diliyorum. En son bizim dinleyicilerimize ne demek istersiniz?

Leyla: Yani biliyorsunuz kooperatifleşmek demek, beyazıyla siyahıyla, engellisiyle hepimiz bir arada olduğumuz zaman çok güzel şeyler üreteceğimize inanıyorum. Bir de psikolojik olarak rahatlıyor insan. Ben kooperatife gittiğim zaman, evde yatmak istiyorum kooperatife gidince gözlerimin ışıltısına hissediyorum. Bu çok önemli. Herkesi, Engellisiyle karınca olabilir zeytin olabilir, arı olabilir hangi kooperatif olursa olsun, dernek olabilir, gitsinler.

Sultan: Üretim kadınlara çok iyi geliyor. Daha doğrusu tüm insanlara üretmek iyi geliyor.

Leyla: Tüm insanlara üretmek, para kazanmak kendi ayaklarının üzerinde durmak çok güzel bir şey.

Sultan: Çok tebrik ediyorum, başarılarınızın devamını diliyorum. Sevgili Umudun kadınları dinleyicileri, bugün Leyla Susamış'la birlikteydik ve Sivas'tan konuk oldu bize. Bir sonraki söyleşi de görüşmek dileğiyle hoşça kalın.

DENEYİMLEDİKLERİM

KIŞ MEVSİMİNİN VAZGEÇİLMEZİ KARNABAHAHAR

Yazan: Rahime SÖYLEMEZ ÇETİN

rahimecetin35@hotmail.com

Merhaba sevgili okurlar. Hem sağlıklı hem de besleyici olan karnabaharın, tencerede kıymalı yemeğini, zeytinyağlı limonlu salatasını, beyaz lahana ile birlikte turşusunu ya da soslayarak kızartmasını sofralarımızda görmek isteriz.

Kış mevsiminde sık sık yapmış olduğum, fırında karnabahar tarifini sizlerle de paylaşmak istiyorum. Hazırlanışı: Bir adet karnabaharın baş yapraklarını keselim ve temizleyelim. Yaprakları temizledikten sonra dal dal orta büyüklükte keselim ve bu kesilmiş karnabaharı bolca suda yıkayalım. Eğer zamanımız varsa, derince bir kaba su dolduralım, bir tatlı kaşığı tuz, biraz da sirke ekleyerek karnabaharları bu şekilde beş 10 dakika bekletelim. Karnabahar içinde küçük böcekleri barındıran bir sebze. Tuz ve sirke, sebzemizin bu böceklerden arınmasını sağlayacaktır. Suyunu döktükten sonra yine güzelce yıkayalım. Yıkama işlemi bitince karnabaharı tencereye alalım ve üzerini örtecek kadar su ekleyelim. Biraz da tuz koyduktan sonra karnabaharlar yumuşayınca kadar haşlamaya bırakalım. Ancak fazla yumuşamamaları için ara ara çatalla kontrol edelim. İstenen kıvamda haşlanan karnabaharları ocaktan indirerek suyunu süzdürelim.

Sosu için uygun bir kâseye, Bir su bardağı yoğurt, iki tane yumurta, yarım çay bardağı sıvı yağ, bir yemek kaşığı un, bir çay kaşığı tuz, damak zevkimize göre bir miktar pul biber ekleyelim ve sosumuzu güzelce karıştıralım. Karnabaharları hazırlamış olduğumuz sosa tek tek bulayalım ve yağlamış olduğumuz tepsiye dizerek 180 derecede önceden ısıtılmış fırında kontrollü bir şekilde 30 dakika pişirelim. Pişen karnabaharı fırından alalım, üzerine rendelenmiş kaşar peynir serpelim ve sıcak fırına tekrar koyalım. Kaşar üzerinde eriyince fırından bir kez daha çıkarıp tepsinin boş kalan kısmına, patatesi elma dilimleri şeklinde kızartarak yerleştirelim. Ben çok yakıştırıyorum. Kızarmış karnabaharı servis tabağına aldıktan sonra üzerine sarımsaklı yoğurt koyalım. Afiyet olsun.

Keyifli okumalar. Kolay gelsin.

SANATIN KADIN SESLERİ KASIM

HAZIRLAYAN: Selvet BAYRAKTAR TOKAT

selvetbayraktarr@hotmail.com

Merhabalar değerli Umudun Kadınları Dergisi takipçileri, Cumhuriyetimizin yüzüncü yılını kutlarken MUSTAFA KEMAL'İN kadın-erkek eşitliğine inandığı için diğer ülkelerde verilen yoğun

mücadeleye gerek kalmadan kadınlara haklarının alınmasını nasıl sağladığını, asla unutamayız. Yüzyıl kutlamalarında o kadar çok kadın ve sanata dair haberlere ulaştık ki bu haberlerin çoğu cumhuriyetle ilgiliydi. Bu durum bile ATATÜRKÜN kadınların görünür olması için gösterdiği çabayı ortaya koyuyor. Değerini bilebilmek dileğiyle.

Önce başlıklar:

Görme engelli Şevval ve Çağla'nın hayali gerçek oldu.

"Üç Kızın Hikâyesi", İtalya'da en iyi film projesi ödülünü kazandı.

Kurtuluş'un Kadınları, ayakta alkışlandı.

"Kadife Çiçekleri" Han Tiyatrosu, Ünal Gürel Sahnesinde.

Aydın Şehir Tiyatroları'ndan "Cumhuriyet'in dört kadını" oyunu.

"Cumhuriyet Kadınları" Sergisi Açıldı

Görme Engelli Şevval Ve Çağla'nın Hayali Gerçek Oldu

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi'ndeki Sürekli Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi bünyesinde geçen yıl müziğe yetenekli özel gereksinimli gençleri desteklemek amacıyla 'Bizim Orkestra' isimli bir müzik topluluğu kuruldu. Görme engelli Çağla Kıcıır ve Üniversitenin Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Zafer Kurtaslan tarafından bir konserde fark edilen görme engelli Şevval Koç da orkestraya dâhil edildi. 8 otizimli gençle birlikte müzik çalışmalarını sürdüren Kıcıır ve Koç, daha sonra üniversitenin yetenek sınavını kazanarak, okulun öğrencisi olmaya hak kazandı. Üniversitenin Ses Eğitimi bölümünü kazanan Çağla Kıcıır, doğduğundan beri müzikle uğraştığını belirterek, "Çok az görmem var. Annemler dört buçuk aylıkken göz takibi yapamadığımı fark etmişler. Sonrasında eğitimim için İskenderun'dan Ankara'ya geldik. Özel eğitimler ve müzik eğitimleri aldım. Hocalarımız bana küçükken üniversite düzeyinde bir müzik kulağım olduğunu söylediler. Sonrasında piyano çalmaya başladım. Hayalim opera sanatçısı olmak." dedi. Müziğin doğasında bulunduğunu söyleyen Kıcıır, "Ben her şeyi müzik olarak duyuyorum. Yetenek sınavlarına piyano hocamla beraber çalıştık. Görme engelli gençler, eğer kendilerini gerçekten yetenekli hissediyorlarsa ve çalışıyorlarsa bence yapabilirler. Bir kere görme engelli bireyler olarak biz sesleri çok daha kolay bir şekilde duyabiliyoruz. Çünkü ses bizim için her şey demek. Kulak, her şey demek; kulak bizim gözümüz, kalbimiz, elimiz, kolumuz demek. O yüzden müzik bizim için çok daha derin. Benim için bu sınava girmek çok güzeldi çünkü ben her sınavı bir konser gibi görüyorum. Sınavda sorulan her soru benim için bir performans, benim için çok önemli. Her sınav benim için ayrı bir deneyim. Keza bu diğer özel gereksinimli arkadaşlarımız için de öyle" diye konuştu.

Okulun Müzik Öğretmenliği bölümünü kazanan Şevval Koç ise küçük yaşlardan beri müziğe ilgisi olduğunu belirterek, "Bizim Orkestrada çok renkli çalışmalar gerçekleştirdik. Bu sene tekrar

çalışmaya başladık. Benim müzik öğretmeni olmamdaki en temel sebep; benim gibi müziğe yeteneği olan ama kendisi veya aileleri tarafından fark edilemeyen çocukların yeteneklerini keşfetmek. Daha küçük yaşlarda keşfedilebilecek cevherler veya öğretmenleri tarafından fark edilememiş özel yetenekli çocuklar daha erken fark edilsinler istiyorum. Aynı zamanda akademisyen olmak istiyorum. Umarım bunu da başarabilirim. Bestelerimi de daha geniş kitlelere duyurmak istiyorum." ifadelerini kullandı.

Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Müzik Eğitimi bölümü öğretim görevlisi Rüveyda Sultan Ünver de Bizim Orkestra'nın özel gereksinimli ve özel yetenekli bireylerin müzik yapma becerilerini geliştirmek ve toplumda farkındalık oluşturmak amacıyla kurulduğunu belirtti. Ünver, müziğe yetenekli olan özel gereksinimli gençlerde aile faktörünün çok önemli olduğunu belirterek, "Eğer erken yaşta fark edilirse nitelikli müzik eğitimiyle çok daha ileri seviyeye gelebiliyorlar. Bu noktada ailelerin ve öğretmenlerin daha bilinçli olmalarını önerebilirim. Bize de özel gereksinimli bireylerle nasıl çalışılacağı konusunda eğitimler verilebilir. Bazen hocaların tam olarak emin olamadıkları için bazı kaygılarla, tedirginliklerle bu öğrencileri kabul etmeme gibi durumları olabiliyor. Bence ülkemizde farkındalığın geliştirilmesi ve özellikle de müzik eğitimcilerine bu konuda eğitimler verilmesi, bilincin arttırılması çok önemli" dedi.

Müzik Eğitmenliği bölümünde özel gereksinimli bireyler için kontenjan bulunduğunu söyleyen Ünver, konservatuvarlarda da böyle bir kontenjanın açılmasının yararlı olacağını vurgulayarak, "Fakat bunun açılması ve sonrasında da nitelikli eğitim geliştirilebilmesi için burada çalışan akademisyenlere bu bilincin ve eğitimin sağlanması gerektiğini düşünüyorum" değerlendirmesinde bulundu.

"Üç Kızın Hikâyesi", İtalya'da En İyi Film Projesi Ödülünü Kazandı

Yönetmenliğini Nursen Çetin Köreken'in üstlendiği "Üç Kızın Hikâyesi", İtalya'da düzenlenen uluslararası yapım desteği yarışması MIA Ortak Yapım Marketinde "Yılın En İyi Film Projesi" ödülüne değer görüldü.

Konuya ilişkin yazılı açıklamaya göre Köreken'in eseri, Roma'da gerçekleştirilen yarışmaya başvuru yapan 500 proje arasında seçilen 12 yapım arasında yer aldı.

Köreken'in üç yıldır üzerinde çalıştığı halterci çocuklar belgesel çalışmasında karşılaştığı gerçek hikâyelerden yola çıkarak senaryosunu yazdığı ve yönetmenliğini yapacağı film, bu yıl ilk defa verilen "MIA Ortak Yapım Marketi Yılın En İyi Film Projesi" ödülünün de sahibi oldu. Köreken ödül töreninde yaptığı açıklamada, tüm market ekibine, seçici kurula ve jüri üyelerine teşekkür ederek, **"Hey kızlar, asla pes etmeyin. Dünyayı umut, sevgi ve dostlukla yeniden inşa edin"** ifadelerini kullandı.

Türkiye'den seçilen tek proje olan filmin çekimlerinin 2025'te yapılması planlanıyor.

İtalya Kültür Bakanlığı ile İtalya Dışişleri Bakanlığı ve Creative MEDIA desteğiyle kurulan MIA Ortak Yapım Marketi, her yıl birçok film arasından seçtiği ve gelecek vadeden film projelerine yapım desteği veriyor.

Halterci üç genç kızın içinde bulundukları toplumsal koşulları halter sporuyla aşmaya ve kendi kimliklerini var etmeye çalışmalarını anlatacak olan film, gerçek hikayelerden **ilhamla yazıldı.**

Kurtuluş'un Kadınları, Ayakta Alkışlandı

Ayvalık Belediyesi tarafından Cumhuriyetin kuruluşunun 100. yıldönümü nedeniyle düzenlenen “Cumhuriyet’in Yüzü Ayvalık’ta” etkinlikleri kapsamında, İzmir’den gelen Tiyatro Ofisi ekibinin sahnelediği oyun, tiyatro severlerle buluştu.

Vural Sineması Nejat Uygur Sahnesi’ndeki oyunu Ayvalık Belediye Başkan Vekili ve Belediye Meclis Üyesi Ali Jale, CHP Ayvalık İlçe Başkanı Hüseyin Şalmanlı, Kültür İşleri Müdürü Ayşe Urul, Belediye Kültür İşleri Koordinatörü Erkan Cılak ve Ayvalık Belediyesi Basın Danışmanı Işık Teoman da izledi.

Muhteşem müzik ve görseller eşliğinde sahnelenen tek kişilik oyunda, Kurtuluş Savaşı’nın kadın kahramanları; Kara Fatma, Nezahat Onbaşı, Gördesli Makbule, Halide Edip Adıvar, Halime Çavuş, Şerife Bacı, Tayyar Rahmiye, Çete Ayşe Efe’nin fedakârlık dolu hikâyelerini anlatan başarılı oyuncu Ecem Yüksel, sahnedeki performansıya izleyicilerden tam not aldı. Birgül Yeşiloğlu Güler’in yazdığı, eşi Metin Güler’in yönettiği oyun, görsel efektleri ve duygusal anlatımıyla izleyiciyi zaman zaman gözyaşlarına boğdu. Ecem Yüksel’in Kurtuluş Savaşı kahramanları kadınlar için söylediği, “Bu kahramanlar sizce öldüler mi?” şeklindeki sorusuyla sona eren oyun, izleyiciler tarafından dakikalarca ayakta alkışlandı.

Oyunun ardından Belediye Başkan Vekili ve Belediye Meclis Üyesi Ali Jale, oyuncu Ecem Yüksel ve tiyatro ekibini kutladı.

“Kadife Çiçekleri” Han Tiyatrosu, Ünal Gürel Sahnesinde

“Bir Sinematik Anlatım” adını verdiği, müzik, senaryo-metin ve yönetmenliğini üstlendiği eserleriyle bir kadın meddah olarak sahnelerde yer alan sanatçı Mutlu Polat’ın son oyunu “Kadife Çiçekleri” sezon açılışını; 3 Kasım 2023 Cuma günü, Saat: 20.00’de İzmir Han Tiyatrosu, Ünal Gürel sahnesinde yaptı. Polat’ın senaryosunu yazarak çekip yönettiği ve “meddah olarak film üzerine sinematik anlatım” adını verdiği canlı performansıya sergilediği oyun; kadına yönelik şiddeti, toplumsal travmaları ve ötekileştirilmeyi anlatıyor. Yakın tarihte mübadele yıllarından başlayan ve yaşadığımız toplumsal travmalarla savrulan bir ailenin üç kuşağını anlatan “Kadife

Çiçekleri” adlı oyunda; bir toplumsal felaketten artakalan, kazazede olarak tanımlayabileceğimiz bu üç kadının, dönüşümlerine, vurgun yedikleri anlara tanıklık ederken, her kadının parmak izi gibi birbirinden farklı iç dünyaları ve kendi kuşağını, zamanını yansıtan imgelerle yaşadığımız çağı ve içinde kaybolan insanı yeniden anlamaya çalışıyor.

Aydın Şehir Tiyatroları’ndan “Cumhuriyet’in Dört Kadını” Oyunu

Aydın Büyükşehir Belediyesi Şehir Tiyatroları, Cumhuriyet’in 100. yıl etkinlikleri çerçevesinde, birbirinden güzel oyunları izleyicilerle buluşturmaya devam ediyor. Tiyatro sezonunu Millî Mücadelede kahramanlaşan kadınların anlatıldığı “Anadolu Kadınları” oyunuyla açan Şehir Tiyatroları; bu defa “Cumhuriyet’in Dört Kadını” oyununu izleyicilerin beğenisine sundu.

Oyunda, Cumhuriyetin inşasında ve Millî Mücadelede büyük rol oynayan kahraman Türk kadınlarının hikâyesi anlatıldı. Latife, Halide, Fikriye ve Afife isimli dört kadının hayatlarından kesitler yer aldı.

Aydın Büyükşehir Belediye Başkanı Özlem Çerçioğlu, Millî Mücadele’nin kadın kahramanlarını saygıyla andıklarını söyledi.

Şükran Güngör-Yıldız Kenter Kültür Merkezi ve Tiyatro Salonu’nda sahnelenen, Selim İleri’nin yazıp Eraslan Sağlam’ın yönettiği oyun, seyircilerden büyük alkış aldı. Öte yandan, Cumhuriyet’in 100. yılının önemine vurgu yapan oyuncular, bu oyunun sahnelenmesine fırsat sağlayan Çerçioğlu’na teşekkür etti.

"Cumhuriyet Kadınları" Sergisi Açıldı

Nermin Alpar "Cumhuriyet Kadınları" adlı özel bir sergi ile Galerî Kambur İstanbul’da izleyicilerle buluşuyor. Sanatçının, resim dünyasına adım attığı 2004 yılından bu yana geçirdiği evrim ve esin kaynakları, eserlerindeki renkçi, figüratif ve naif niteliklere yansıyor.

Serginin ana temasını oluşturan "Gizemli Kadınlar", sanatçının esin kaynağı olmuş. Gülümsemelerinin ardında hüznü ve melankoliyi taşıyan, mağrur, zeki ve sorgulayan kadın figürleri, sanatçının çalışmalarında önemli bir yer tutuyor. Bu güçlü kadın figürleri, Picasso, Modigliani ve Klimt gibi ünlü sanatçılardan ilham alarak şekillenmiş.

Sanatçının, Gürcü ressam David Ugralidze ile geçirdiği 3 yıllık çalışmanın ardından kendi atölyesinde devam ettiği eserlerinde, başlangıçta detaycı figüratif çalışmalardan zamanla soyutlamalara ve parçalamalara yönelmiş. Renk paletindeki evrim, renkli resimden soyutlamacı bir renk anlayışına doğru uzanıyor.

Gelecek sayımızda yine sizlerle birlikte olmayı sabırsızlıkla bekliyoruz. Umutla ve sevgiyle kalın.

14 Kasım 2023

SELVİ BOYLUM AL YAZMALIM

ÖYKÜ

BİR TOP FESLEĞEN

YAZAN: Emine KAMÇI

eminekamci@hotmail.com

Otobüs Susurluk’a gelince hemen aşağıya indiler. Birden Mine’nin aklına bir şey takıldı ve babasına dönerek sordu:

__İzmir buraya çok uzak mıdır?

Babası aradaki mesafeyi düşünmeye çalışırken ağabeyi Salih atıldı:

__Şu otobüsün muavinine soralım isterseniz, dedi.

Baba, düşünmeyi bırakarak muavine yaklaştı ve:

__İzmir buradan kaç saat çeker? diye sordu.

Adam bir an düşündü ve sonra:

__İki buçuk üç saatte gidilebilir sanıyorum, dedi kısaca.

Salih, kardeşine dönerek:

__İzmir’in buraya ne kadar uzaklıkta olduğu neden önemli bu kadar, sorabilir miyim? dedi.

__Bu kadar merak etmene gerek yok... İzmir’de bir arkadaşım oturuyor; bir an için “acaba ona da gidebilir miyiz?” diye geçirdim içimden...

__Bu arkadaş kız mı, erkek mi?

__Kız veya erkek oluşunun ne önemi var?

Arkadaş arkadaşdır.

__Sadece senin için özel biri olup olmadığını merak etmiştim, hepsi bu kadar...

Baba onların sözünü keserek:

__Daha Susurluk’taki arkadaşınıza ulaşmış değiliz; siz kalkmış, İzmir’den söz ediyorsunuz, dedi. Gideceğimiz köyün adı neydi çocuklar? Bakın onu bile unutturdunuz bana...

__Paşa köyü, dedi Salih. Susurluk Parkı diye bir yer varmış, taksiler oradan kalkıyormuş, diye de ekledi.

__Susurluk Irmağı da yakınından geçiyormuş bildiğim kadarıyla, dedi Mine.

Birlikte yürüdüler. Ana caddeden sola saptıklarında, sıkça bir ağaç kümesi gözlerine çarptı.

__İşte şurası park olmalı; dedi baba.

__Evet, evet, taksileri de görebiliyorum; diye atıldı Mine.

__ Oh ne iyi, yakınmış, dedi Salih rahatlamış bir sesle.

Taksilerin bulunduğu yana gittiler.

__ Ooo, ayran! diye bağırdı Mine.

__ Susurluk'un meşhur köpüklü ayranı, dedi baba, övgü dolu bir sesle.

__ Övüldüğü kadar güzel mi bari? diye sordu Salih.

__ İtiğin zaman anlarsın; diyerek ağabeyine takıldı Mine. Onlar konuştukları sırada baba ayran işiyle ilgilenmeye başlamıştı bile.

__ Çeneyi bırakın da için bakalım şunları deyip kulplu ayran bardaklarını uzattı.

Ayranlar iyi görünüyordu. Öyle ki, köpükleri bardaklardan dışarıya taşıyordu.

__ Gerçekten çok güzelmiş, dedi Salih. Yaşamım boyunca içtiğim en güzel ayran! Diye de ekledi.

__ Hadi bakalım dedi baba; eğer ayranlar içildiyse, taksinin kalkma zamanı gelmiş, bizi bekliyor.

Taksiye bindiklerinde bir süre hiç konuşmadılar. Üçü de hayran hayran çevreyi inceliyor. Doğanın gözleri önüne sermiş olduğu tüm güzellikleri seyre doyamıyorlardı. Uçsuz bucaksız görünen, sağlı sollu uzanan meyve bahçeleri, yemişinin ağırlığıyla sarkmış dallarıyla güzelliği tamamlamaktaydı. Yer yer küçük bağ evleri, bahçe içlerine sonradan resmedilmişçesine serpiştirilmiş gibi duruyordu. Bahçelerin bitiminde başıboş akan bir pınarın parıltılı suyu göze çarpıyor, yeni giderilmiş olsa da insanda yine susuzluk hissi uyandırıyor.

Kimi tek, kimi çift katlı evlerin görülmeye başlamasıyla, doğanın büyüünden ansızın sıyrılıp yolculuğun bitmekte olduğunu fark ettiler.

Köy evlerinin toplu halde bulunduğu kısmını geçtiklerinde bir süre daha yola devam ettikten sonra, araba yeşil kapılı bir evin önünde durdu. Sürücü ev sahibinin bir yakını olduğu için onları eve kadar getirmeyi uygun görmüştü.

Taksiden indiklerinde ev halkı da kapıda görüldü.

Bir genç kız öne doğru çıkarak: “Salih!” diye bağırdı.

Fakülte biteli bir buçuk ay olmuştu. Bu süre içinde hiçbir arkadaşından bir mektup ya da telefon gelmemiş, bu yüzden hepsine içlerimmişti.

Okulun son günleriydi. Salih’le sınıfta oturmuş, çene çalıyorlardı. Arkadaşına, yaz tatilinde bir süre köyde ailesinin yanında olacağını söylüyordu. Salih de ondan yöresiyle ilgili kaçamak bilgiler almaya çalışıyordu. Bunu o zaman fark etmişti ama bu kaçamakça soruların ne anlama geldiğini anlamamıştı. Evet, şimdi anlıyordu. Salih kendisini ziyaret etmeyi aylar önceden planlamıştı. “Ne iyi arkadaş” diye düşündü. Hem kardeşini, hem de babasını buraya gelmeye ikna edebilmiş.

Tüm bu düşüncelerden sıyrılınca, gelenleri içeriye buyur etmesi gerektiğini anımsadı. Çevresine bir an için bakındığında babasının soru dolu bakışlarıyla karşılaştı. Bu bakışlar “daha neyi bekliyorsun?” der gibiydi.

Salih de bir iki adım kıza yaklaşarak:

__Ne o Zeliş, bu ne şaşkınlık? Bize “hoş geldin” demeyecek misin yoksa? dedi.

Zeliha, şaşkınlığını bastırmaya çalışarak:

__Yoo, ne demek; tabii... Hoş geldiniz!

__Beklemiyordun bizi, değil mi? diye üsteledi Salih.

__Evet, doğrusunu istersen öyle... Çünkü uzun zamandır hiçbirinizden haber alamadım; senden adres almamıştım ama diğerlerinin vardı ve çoğuna yazdım. Fakat hiç karşılık gelmedi. Ben de: “arkadaşlarım beni unuttu” yargısına vardım. Neyse şimdi bırakalım bunları da içeriye girelim; çok yorulmuş olmalısınız...

Dar ve uzunca bir avludan geçerek genişçe bir bahçeye çıktılar. Evin iç kapısı buraya açılıyordu. Bahçeden üç basamaklık bir yükseltide büyükçe bir veranda uzanıyor ve bu verandanın sonundan kapıya ulaşılıyordu. Pencereilerin önlerinde sıralanmış fesleğen saksıları ilk bakışta dikkati çekiyor, top halindeki görünüşleri hayranlık uyandırıyor.

Verandaya giden basamakları ağır ağır çıktılar.

Zeliha konuklarıyla ilgilenirken, ailenin diğer kişileri de kendişlerine döndüler.

__Eve mi girelim, yoksa şuraya mı oturmak istersiniz? diyerek pencerenin altındaki sediri işaret etti.

__Ben kendi payıma burayı tercih ederim, dedi baba ve kendini sedire bıraktı. Çok yorulmuştu ve bir adım bile atmaya istekli değildi.

Salih’le Mine de otururken Zeliha bir iki dakikalık izin isteyip gitti.

Mine arkasına dönüp fesleğenleri yakından incelemeye başladı. Minik minik yapraklar birbirinin içine geçmiş, böylece bir top görünümü oluşturmuştu. Çok önceden okumuş olduğu bir şiirde “bir top fesleğen” diye geçiyordu. Fakat o zamanlar bununla yazarın ne demek istediğini anlayamamasına karşın, o sözcük dizisine bir yakınlık, bir sempati duymuş, bugüne kadar görmediği o sözü edilen bir top fesleğen çiçeğini hep merak etmişti. İşte şimdi onu bulmuş ve ona dokunabilmiş, hatta avuçlarında onun kokusunu duymuştu. Bu çiçekle tanışmanın verdiği hazzı ve sarhoşluğu onu her koklayışında yeniden yaşıyordu.

Elinde bir tepsiyle Zeliha az sonra çıkageldi.

__Buraya gelirken Susurluk’un ayranını içmişsinizdir ya, bir de benim yaptığımı için de aradaki farkı siz değerlendirin...

__Sen ayran yapmasını da mı öğrendin Zeliş? diye takıldı Salih...

__Evet, dedi gülerek Zeliha, limonatadan sonra ayran yapmasını da öğrendim.

__Köpüğü az ama yine de fena görünmüyor, dedi Mine.

__O köpük için farklı bir madde koyduklarını biliyor muydunuz? diye sordu Zeliha, hafif bir gülümsemeyle.

__Aaa evet, dedi Salih, sen söyleyince anımsadım şimdi. Ben de buna benzer bir şey duymuştum.

__Ellerine sağlık kızım, dedi adam bardağı uzatırken. Bu yorgunluğa değdi doğrusu ayranın...

__Siz dinlenmenize bakın, birazdan yemek yiyeceğiz; ben gidip bizimkiler ne yapıyor bir bakayım, deyip Zeliha yeniden içeriye girdi.

Akşam yemeğine oturduklarında, Zeliha'nın iki erkek kardeşi, annesi ve babası da vardı. Kardeşlerden biri keklik ve tavşan avlamış, bu avlardan konuklara da pay düşmüştü.

__Size de yemek kısmet oldu, dedi Zeliha'nın annesi. Dün getirmişti çocuk ama yemek vardı diye bugüne saklamıştım.

Sofrada, tavşan yahni ve pilav üstü keklik kızartmasının yanı sıra, o yöreye ait özel bir çorba çeşidi de bulunuyordu.

__Her şey çok güzel olmuş teyzeciğim, dedi Mine büyük bir iştahla yemeğini yerken...

__Ara sıra gelmeli böyle değişik yerlere, iyi oluyor, dedi Salih yeni bir şey keşfetmişçesine... Zeliha'nın babası:

__Bugün iyice dinlenin; yarın köyü, bahçeleri gezmeye gidersiniz birlikte, dedi tüm konukseverliğiyle.

Sabahleyin hepsi de erkenden uyandı. Verandanın iki basamak aşağısında, solda önünde yalağıyla bir çeşme vardı. Bahçeye çıkan herkes sırayla bu çeşmede el yüz yıkadı. Mine de yıkadı ve sonra yine fesleğenlerin yanına gitti.

__Zeliş, bu saksılardan birini giderken götüreceğim, diye şaka yaptı Mine.

Götür ama ben de sizin evdeki o beğendiğim çiçeği aşıracağım; diye Mine'nin şakasına karşılık verdi Zeliha.

Salih onlara yaklaşarak:

__Mine, babam nerde biliyor musun? diye sordu. Sorusunun yanıtını Zeliha verdi:

__Babamla birlikteler, merak etme, babanız kaybolmaz, dedi gülerek.

Salih birden:

__Zeliş, dört kardeş değil miydiniz siz? Yanılmıyorsam okuldayken öyle demiştin, dedi.

__Evet, okuldayken söyledim ama dört değil beş kardeşiz demiştim.

__Eee, nerede ötekiler?

__Biri kız kardeşim, biri de ağabeyim; evli olan. Onlar şimdi Balıkesir'deler. Ağabeyimin evi orada. Kız kardeşim de şimdiye kadar onlarla birlikte kalıyor, oradaki liseye devam ediyordu. Artık okulu bitti. Tesadüfe bakın ki, o da bugün geliyor. Sizlerle tanışacağı için çok seviniyorum.

Mine merakla sordu:

__Onun adı ne, Zeliş?

__Onun adı, Züleyha. Züleyha'nın girgin bir yanı vardır; herkesle çabuk diyalog kurar. Sizinle de kaynaşacağından eminim.

O gün öğlene doğru Züleyha da gelip onlara katıldı. İyi bir dörtlü oluşturmuşlardı. Dağabayıra, bağa-bahçeye birlikte gidip geliyorlardı.

Meyve bahçelerinden dönerlerken ani bir kararla küçük bir patikadan bağ yoluna saptılar. Dallardan sarkan salkımlar, yere değecek gibi görünüyorlardı. Onlara dokunmadan ilerlemek hemen hemen olanaksızdı.

Salih büyük bir keyifle önden yürüyordu. Kızlarsa tek sıra halinde arkadaydılar. Salih ansızın durdu ve kızlara dönerek:

__Yılan, yılan gördüm! diye bağırdı.

Zeliha onun adına kaygılanarak, öne geçmeye çalışırken:

__Hiç panik yapma, dedi. Fakat yılan da kötü bir şey sezmiş olmalı ki, Salih'e çullanıp, onun bacağına sokuverdi. Zeliha da bundan korkmuştu zaten. Ama yine de soğukkanlılığını koruyarak Salih'in bacağına önce yilandan kurtardı. Onu kuyruğundan tutup havada sertçe sarstı ve yere fırlattı.

__Artık bize zararı dokunamaz; dedi kız.

__Beli kırılmıştır, dedi Züleyha ve sonra çevik bir hareketle öne atılıp, yılanın başını çiğnedi. Arkasına döndüğünde, ablasının Salih'in bacağına doğru eğildiğini gördü. Zeliha hiç tereddüt etmeden sokulan kısmı bir hamlede emip sonra da tükürdü. Büyük ölçüde tehlike geçmişti. Ama yine de bacağı boğmak için bir beze gerek vardı; fakat yanlarına bu tür şeyler almadıklarından, tek çare Salih'i hiç kıpırdatmadan eve götürmektir.

Züleyha koşarak eve gidip, babasına olanları anlattı ve onu alarak geri döndü. Yanlarında getirmiş oldukları kilimi sedye yapıp Salih'i yatırdılar.

Eve geldiklerinde, yaraya amonyak sürdüler. Salih, verandadaki sedirin üzerine, fesleğen saksılarının yanına yatırılmıştı.

__Yerim de birinci mevki kızlar! diye güldü Salih.

__Böyle yatak kimselere nasip olmaz ağabey; dedi Mine.

__Şaka bir yana Mine, dedi Salih, Zeliha da Züleyha da cesurca davrandılar.

Sonra iki kardeşe dönerek:

__Söyler misiniz, bu cesaret nerden geliyor? diye sordu.

Zeliha hiç düşünmeden:

__Tabii ki köy kızı olmaktan; bunu sen de kolayca tahmin edebilirsin Salih! dedi.

__Keşke ben de sizler gibi hiçbir şeyden korkmayan biri olsaydım, diye yakındı Mine.

__Sen de gel, burada bir iki ay yaşa, bak nasıl bütün tehlikelere alışıyorsun, dedi Züleyha söylediklerinden emin olarak...

__Evet, yaşayarak birçok şeyi öğreneceğimi biliyorum. Tehlikelerle bizzat yakından tanışmak, o panikle, yapılan yanlışlıkların farkına varabilmek tabii ki tecrübeyi getirecektir. Bunların hepsini biliyorum da...

__Eee, dedi Zeliha, Mine'ye biraz daha yaklaşarak.

__Yine de tehlikeyi yakından tanımak ve o paniği yaşamak ürkütüyor beni.

__Ürkmen, korkman doğal; ama sen tehlikenin üstüne gitmezsen o senin üstüne gelir.

__Haklısın fakat bunu hemen becerebileceğimi sanmıyorum. Kim bilir belki zamanla bunu yapabilirim.

__Bunun için ilk koşul, bence yapmayı istemektir.

__İstiyorum ama güçlü değilim.

__İşte bu güçsüzlüğün, isteğini de güçsüz kıldığından, uygulama gerçekleşmiyor.

__Tüm söylediklerini ayrıntılı düşüneceğim Zeliş; bundan emin ol.

__Düşün ve uygulamaya geç! Diye onları dinlemekte olan Salih lafa karıştı.

Salih iyileşmiş, yine köy içindeki turlarına başlamışlardı. Bu kez Züleyha'nın köpeği Arap da yanlarındaydı. Köpek, önden önden koşuyor, ufacık bir tehlike veya başka birini gördüğü zaman birden durup havlamaya başlıyordu.

O gün de çok dolaşmışlardı. Arap'ın dili bir karış sarkmış, çok sık soluk alıyordu. Daha önce de görmüş oldukları pınarın yanına gelince Arap yine durdu.

__Biri yaklaşıyor galiba; dedi Züleyha; onu fark etmiş olmalı...

__Nereden biliyorsun? dedi Mine; belki de susadığı için durmuştur.

__Hayır, dedi Züleyha; görmüyor musun, kulaklarını nasıl da dikmiş, çevreyi dinliyor...

__Züleyha yanılmamıştı. Az öteden bir delikanlı ansızın beliriverdi.

__Ooo, Metin öğretmen geliyor! diye bağırdı Zeliha.

__Kim bu Metin öğretmen? dedi Salih.

__Bizim ilkokulun yeni öğretmeni, diye yanıt verdi kız.

Metin, onlara yaklaşırken:

__Konuklarınızı mı gezdiriyorsunuz Zeliha Hanım? dedi.

__Evet, diye karşılık verdi Zeliha. Arkadaşlar İstanbul'dan. Çevreyi tanımaya çalışıyorlar da...

__Okuldan mı? diye tekrar sordu Metin.

__Bu Salih; okul bitmeden önce aynı sınıftaydık. Mine de Salih'in kız kardeşi; o da aynı fakültede, bu yıl ikinci sınıfı okuyacak.

Salih, içten gelen bir davetle:

__Buyurun Metin Bey; arzu ederseniz siz de bizim kafiye katılın...

Hep birlikte yürümeye başladılar. Akşam oluyordu. Güneş ufukta ufacık kalmıştı. Metin, Mine'nin yanına geçerek onunla ilerlemeye başladı. Arap arkalarından geliyor, ötekilerse, önde yürüyorlardı.

Metin sessizliği bozarak:

__Burada ne kadar kalacaksınız? diye sordu.

__Sanırım bir hafta daha. dedi Mine.

Farkında olmadan Metin'in yüz hatlarını incelemeye koyulmuştu. Sakin ve sevimli bir yüzü vardı. Bakışları insana güven veriyordu. Ona bakarken içinde bir şeylerin kıpırdandığını hissetti birden ve gözlerini başka yöne çevirdi. Bu kaçamaklı bakışları Metin de fark etti. Çünkü o da kıza dönmüş, güzelliğine ve içten bakışlarına hayran olmuştu. Açık tenliydi; yeşil gözleri ve altın rengi saçları vardı. Bakışlarını kendisinden kaçırırken, yanakları al al oldu.

__Neden? dedi Metin, neden yine bana bakmıyorsunuz? Sizi rahatsız edecek bir şey mi oldu yoksa?

__Hayır hayır, olmadı; fakat bizimkiler biraz uzaklaştılar da onlara bir göz atayım dedim, diye karşılık verdi Mine.

__Telaşlanmanıza hiç gerek yok. Onlar gitseler de ben sizi sonra eve götürürüm. Ben de bu köyde yaşıyorum ve onların da evlerinin nerde olduğunu biliyorum.

__Yo yo, bu olmaz; babam da bizimle geldi, ondan çekinirim.

__Peki, peki, siz nasıl isterseniz, deyip Mine'yi öndeki gruba doğru, elinden tutarak hafifçe çekti Metin.

Kız onun dokunuşuyla tanımlanmaz bir duygu ağına girmiş, heyecanı doruğa ulaşmıştı. Onun yeniden kızardığını gören Metin:

__Duygularını bastırmaya çalışıyorsun, ama bunu başaramıyorsun, öyle değil mi? diye beklenmedik bir soru sordu.

Yürümeye başladıklarından beri ilk kez onunla senli benli konuşuyordu.

__Siz hep böyle açık sözlü müsünüz, Metin bey? dedi Mine.

__Evet, genellikle öyleyimdir. Bazı istisnalar hariç. Neyse, istisnaları bırakalım da şu “siz” sözünü artık kaldıralım, ne dersiniz?

__Peki, öyle olsun; dedi Mine hafifçe gülümseyerek.

Öteki grup yine arayı açmıştı.

__Hazır onlar bizden uzaklaşmışken Mine, dedi Metin, sana bir şey söylemek istiyorum. Ben lafı uzatmayı hiç sevmem. Senden çok hoşlandım ve seninle arkadaş olmak istiyorum. Senin de bana karşı ilgisiz olmadığını anladım; işte bu yüzden içimi kolayca açabildim.

__Evet, dedi Mine, sana karşı ilgisiz olmadığım doğru; ama birbirimizi daha hiç tanımıyoruz.

__Daha önceki turlarınızda da ben sizleri gördüm ve seni o zamanlar da fark ettim. Çok doğaldın ve yine böyle güzeldin.

__Ya bir hafta sonra gidince ne olacak?

__Adresini verirsin bana, yazışırız.

Sonra Metin durdu ve yalvaran gözlerle Mine’ye baktı:

__Yazarsın bana değil mi, yazar mısın Mine? diye üsteledi.

Mine’nin gözleri çok uzaklara bakıyordu şimdi. İzmir’deki arkadaşını düşünüyordu. Bir yıldır yazışıyor onuyla ve geçen bir yıl boyunca bu satırlar Metin’in söylediği sözlerin yarısı kadar bile sıcak değildi.

Ağabeyinin uzaktan seslenmesi, onu düşüncelerinden çekip çıkardı. Kendine geldiğinde Metin’i hala yüzüne bakar buldu.

Köy içindeki turu tamamlamışlar. Artık Susurluk’a gidip gelmeye başlamışlardı. Metin de onlara katılmış, böylece Mine’yi daha sık görme fırsatı doğmuştu. Artık Mine de duygularını bastırmıyor, ona karşı içinden geldiği gibi davranıyordu. Kısa zamanda ilişkileri önemli bir boyut kazandı. İkisi de çok memnundu bu birliktelikten... Diğerleri de bu birlikteliğin önemini fark etmiş, çok doğal karşılamışlardı.

Susurluk’a son gezileriydi. Bir çay bahçesine gidip oturmuşlardı.

Mine:

__Biliyor musun Zeliş, yarın gidiyoruz. Senin şu fesleğenlerden birini götüreceğimi söylemiştim ya, artık hangisini vereceğini söyle de ben hazırlığımı yapayım, dedi.

Metin birden söze karıştı:

__Fesleğenleri ben de çok severim, ama senin sevdiğini bilmiyordum. İyi ki söyledin; bende fesleğen çok; onlardan istediğin kadarını sana verebilirim.

__Birkaç tane götürmeyi ben de isterdim fakat yolda korumam güç olacağından, yalnızca bir tanesini alabilirim, dedi Mine.

__Oh, benim çiçek kurtuldu gitmekten, Metin beyin sayesinde, diye takıldı arkadaşına Zeliha.

__Yarın erkenden sana bir top fesleğen getireceğim, dedi Metin Mine'ye dönerek.

Ertesi gün tüm hazırlıklar tamamlanmış, Metin'i beklemeye başlamışlardı.

__Erkenden geleceğini söylemişti, oysa. dedi Mine, kaygılı bir sesle.

__Uyuyakalmış olamaz; benim bildiğim Metin öğretmen hep erken kalkar, dedi Zeliha'nın erkek kardeşi.

__Git bi bak; dedi Zeliha kardeşine bakarak.

Ablasını sözünün sonrasını beklemeden Selim seğırtti. Ondan daha küçük olan kardeşi Ali de ağabeyini izledi.

Ali'yle Selim bir süre sonra telaşlı bir halde döndüler. Çocuklar: "Metin öğretmen, Metin öğretmen!" diye kekeliyorlardı.

Bu sırada her iki baba içeri girmektedir. Çocukların telaşını gören anne de koşup geldi.

__Ne oldu, ne var? Metin öğretmen nerde? diye ardı ardınca çocukları soru yağmuruna tuttu kadın.

Selim güçlükle konuşmaya başladı:

__Vurmuşlar Metin öğretmeni... Elinde de Mine ablaya vereceği fesleğen saksısı varmış; dedi.

"Vurmuşlar" sözünü duyan herkesin yüzü karardı. Mine'yse ağlamaya başladı.

__Neden vurulmuş? Kim vurmuş? diye hıçkırıklarını aralayarak Selim'e sordu.

__Bilmiyorum; her nedense iki adam kapışmış. Birbirlerine silah çekmişler, dedi Selim. Metin öğretmen de onlara engel olmak için araya girmiş ve sonra...

Selim'in sözü üzerine, Mine'nin hıçkırıkları haykırışa döndü.

Hep birlikte kalkıp olay yerine gittiler. Metin öğretmeni alıp götürmüşlerdi. Fakat yerde hala kan lekeleri göze çarpıyor, az ötede ise kırık bir saksı içinde yana yatmış bir top fesleğen çiçeği duruyordu.

YÜREĞİMİZDEN TAŞANLAR

Şiir

BEN SENİ SEVDİM Mİ

YAZAN: Ümit Yaşar OĞUZCAN

BEN SENİ SEVDİM Mİ

Ben seni sevdim mi? Sevdim, kime ne

Tuttum, ta içime oturttum seni

Aldım, okşadım saçlarını, öptüm
İçtim yudum yudum güzelliğini

Ben seni sevdim mi? Sevdim elbette
Bendeydi özlemlerin en korkuncu
Çıldırırdım sen ne kadar uzaksan,
Aşk değil, hiç doymayan bir şeydi bu

Ben seni sevdim mi? Sevdim doğrusu
Sevdikçe tamamlandım, bütünlendim
Biri vardı ağlayan gecelerce
Biri vardı sana tutkun; o bendim

Ben seni sevdim mi? Sevdim en büyük
En solmayan güller açtı içimde
Ömrümü değerli kılan bir şeydin
Sen benim boz bulanık gençliğimde

Ben seni sevdim mi? Sevdim, öyle ya
Bir çizgiye vardım seninle beraber
Ve bir gün orada yitirdim seni
Ben seni sevdim mi? Sevdim, ya sen beni?

UMUT ŞARKILARI

DURDURUN BOMBALARI

<https://www.youtube.com/watch?v=tSIIT6WwEiM>

SÖZ: NİL KARAİBRAHİMGİL

MÜZİK: NİL KARAİBRAHİMGİL

SESLENDİREN: NİL KARAİBRAHİMGİL

Durdurun bombaları

Ağlıyor oraları

Yaşayalım savaşmadan

Öldürmeyin çocukları
Var hepsinin anıları
Barış varsa yaşar insan

Durdurun bombaları
Ağlıyor oraları
Yaşayalım savaşmadan

Öldürmeyin çocukları
Var hepsinin anıları
Barış varsa yaşar insan

Barış varsa yaşar insan
Barış varsa yaşar insan

Please please stop bombing there
Everybody is crying there
Lets live in peace, don't need no war

Please don't kill the children
They have mothers alls children
There is only lives when there is no war
There is only lives when there is no war
There is only lives when there is no war